

ZADARSKO PLEMSTVO I GRAĐANSTVO POČETKOM FRANCUSKE UPRAVE U DALMACIJI

Josip CELIĆ
Zadar, Hrvatska

UDK: 929.7(497.5 Zadar) „18“
Izvorni znanstveni rad
Prihvaćeno: 17. travnja 2014.

U radu se prikazuje gornji sloj društvene strukture grada Zadra, odnosno raščlanjuju pripadnici njegova plemstva i građanstva početkom napoleonske vladavine na temelju popisa iz 1806. godine. Istaknuli smo proces oblikovanja gradskih staleških struktura tijekom minulih vremena koje je zatekla nova francuska vlast. Potom smo povijesno-demografski analizirali popise pripadnika plemstva i građanstva grada Zadra do 1806. godine. Za većinu obitelji donosimo arhivske podatke o starosti zadarskih obiteljskih loza na temelju kojih pratimo migracijska kretanja i doseljavanja u grad Zadar, čije je naseljavanje mijenjalo njegovu etničku sastavnicu.

Ključne riječi: francuska uprava, Zadar, plemstvo, građanstvo, popisi, povijesna demografija.

1.

1. 1. OBLIKOVANJE GRADSKIH STALEŠKIH STRUKTURA

Mletačku je vlast Zadar dočekaao kao potpuno slavenizirani grad s hrvatskim življem, da bi kroz skoro četiri stoljeća mletačke uprave kao glavni grad pokrajine doseljavanjem tuđeg življa mijenjao etničku sliku. Od 16. stoljeća jači je priliv doseljenika iz mletačke Terraferme (mletačkog zaleđa), kada u Zadar dolaze brojni trgovci, obrtnici, niži činovnici, zakupnici, mešetari, vojnici, plaćenici i poneki avanturisti. Uočljiv je i priličan broj Grka s mletačkih posjeda, kao i Albanaca u mletačkoj vojnoj službi. Zadarski građanski stalež uglavnom su činili potomci mletačkih doseljenika, i to je bio sloj školovanih činovnika ili bogatih obrtnika. Mletačka vlast nije ni na koji način odnarođivala mletački živalj, već je naše stanovništvo imitiralo doseljenike ne samo običajima, ophođenjem, odijevanjem, navikama već i jezikom. Tako je talijanski jezik pomalo ulazio u zadarsko narodno tkivo.

Zadarsku općinu (*Comunitas*) činili su pripadnici zadarskog plemstva okupljeni u Plemićkom vijeću s višestoljetnom tradicijom. Prava i povlastice tog tijela stjecani su

kroz dugi niz stoljeća, a temeljni je prerogativ upravljanje gradom i njegovim područjem, naravno uz predstavnika državne vlasti. U vijeću su se popunjavale sve gradske službe i dužnosti, kojih nije bio mali broj. Takav je staleški ustroj kroz općinska tijela Zadar zadržao do uspostave francuske vladi. Do 90-ih godina 17. stoljeća zadarsko je autohtono izvorno plemstvo, koje se u ranijim stoljećima tako žestoko opiralo Veneciji, gotovo izumrlo. U rasapu zadarskog elitnog sloja plemstva razorni učinak načinilo je prirodno odumiranje obitelji.

Nastojanjem vlasti zadarsko staleško tijelo gradskog plemstva u nekoliko se navrata obnavlja, uglavnom obogaćenim potomcima mletačkih doseljenika, a rijetko kojom domaćom obitelji. Istina je da kroz 18. stoljeće mletačka vlast ima svoje ljude i u plemićkom i građanskom tijelu. U takvim okolnostima dočekao je Zadar pad Mletačke Republike, uspostavu Prve austrijske vlasti i dolazak Francuza.

Zadar je jedini grad u Dalmaciji koji je uz plemićko tijelo dobio drugu stalešku ustanovu – Vijeće građana. To je bilo staleški zatvoreno i nasljedno tijelo zadarskog građanstva sa zajamčenim pravima i povlasticama od državne vlasti, konkretno mletačke, nastalo krajem 16. stoljeća. Spontano oduševljenje većeg dijela dalmatinskog plemstva kliškim pothvatom 1596. godine mletačka je vlast vidjela i protumačila gotovo kao prohabsburški pokret, te naglo vrši zaokret prema dalmatinskom plemstvu u koje više nije imala povjerenja i otupljuje njegovu oštricu približujući se višim slojevima puka, stvarajući građanska staleška tijela ili dajući postojećim pučkim skupštinama veća prava. U Zadru je pak stvorila jedino staleško nasljedno tijelo koje se nazivalo skupštinom građana i zadarskog puka. Istina, s pukom to tijelo nije imalo nikakve veze, jer je u svoje redove primalo pripadnike bogatog sloja Zadrana: veletrgovce, obogaćene intelektualce, bilježnike, liječnike i ljekarnike koji su ovdje stekli izvjesna dobra i gornji sloj obrtnika, i to onih koji su se bavili višim, cjenjenijim obrtima. Oni su se okupljali na svom vijeću s gotovo istim ceremonijalom kao i plemstvo, birali svoje službenike i dužnosnike, i na taj način dvostaleški sudjelovali u upravi grada (plemstvo – građanstvo).¹ Zadarsko je građanstvo bilo nasljedno te se po tom pravu upisivahu u knjigu građana svi zakoniti potomci prvoupisanih ili novoprimitljenih članova. Kao i plemstvo, i ovaj je sloj podložan brzim smjenama, promjenama, odumiranju i rasipanju, stoga je zbog funkcioniranja vlasti bila česta potreba njegova obnavljanja. Najvažnija povlastica zadarskih građana je ta da su odlukom mletačke vlasti od 1. travnja 1410. godine uživali prava mletačkih građana *de intus, et extra*.² Kroz više od dva stoljeća postojanja građansko-staleškog tijela ono je mnogo više od plemićkog „otvaralo“ svoja vrata novim obiteljima i pojedincima, ali je biološkom uvjetovanošću, više nego migracijskim kretanjima, broj članova tog tijela povremeno opadao. Pred sam

¹ ZKZd, ms. 390, L. LICINI. Notizie storiche su Zara e Nona, fol. 424v - 425v.

² Stampa Università dei Cittadini di Zara, Venetia, s. a., str. 4 - 5; ZKZd, ms. 864, Ducali e terminazioni a favore dell' corpo dei cittadini di Zara, fol. 192 - 194v.

kraj Prve austrijske uprave ukazala se potreba primanja novih članova u Građansko vijeće, te je pristankom vlade 15. srpnja 1805. godine pridruženo 35 novih obitelji ili pojedinaca u to tijelo. Zanimljivo da je tadašnja austrijska vlast u spisima skupine pojedinaca iskazala u kategorijama: u prvoj su bili posjednici, činovnici i časnici, drugu skupina činili su trgovci, a treću osobe koje se bave umijećima i zanatima. Tu se potvrđuje načelo austrijske politike koje je ona odavno provodila u austrijskim nasljednim zemljama: službe i dužnosti obnašaju osobe koje spadaju u sloj poznat kao „Intelligenz und Besitz“, tj. umnici i posjednici.³ Ukidanjem staleških tijela u Dalmaciji, odlukom Vicka Dandola iz 1806. godine, prestalo je djelovati zadarsko Građansko vijeće kao staleška skupština.

2.

2. 1. POVIJESNO-DEMOGRAFSKA ANALIZA POPISA PRIPADNIKA PLEMSTVA I GRAĐANSTVA GRADA ZADRA IZ RAZDOBLJA FRANCUSKE UPRAVE DO 1814. GODINE

Do dolaska francuske uprave za Dalmaciju u gradu Zadru zatečena je slika staleški uređene komune, zadržanog kolonatskog odnosa – premda su sva staleška tijela u Dalmaciji raspuštena odlukom od 26. studenoga 1806. godine koju je potpisao generalni providur Vicko Dandolo.⁴ Određeno je da se imaju uspostaviti općinske uprave građansko-administrativnog tipa, stoga su članovi zadarskog Plemičkog vijeća podastri 10. srpnja 1806. godine Providurovu uredu popis svojih članova, posljednji put, i to samo onih koji su imali stalno prebivalište u gradu Zadru.

2.1.1. Popis članova zadarskog Plemičkog vijeća iz 1806. godine

Red. br.	Prezime i ime	Dužnost	Bilješke
1.	BEGNA, Ante		
2.	BEGNA, Jerolim	student	
3.	BEGNA Posedarski, Josip	pokrajinski izaslanik u Milanu	
4.	BEGNA, Šimun	student	
5.	BENVENUTI, Andelo	činovnik vlade	
6.	BENVENUTI, Gajetano		
7.	BENVENUTI, Leonardo		
8.	BORELLI, Andrija		
9.	BORELLI, Blaž	student	sin Andrije
10.	BORTOLAZZI, Ante	student	sin Šimuna
11.	BORTOLAZZI, Jerolim	student	sin Šimuna
12.	BORTOLAZZI, Marko		brat Šimuna

³ DAZd, Spisi Vlade za Dalmaciju (SVD), god. 1805., fasc. II, br. 1158, fol. 36v, 38.

⁴ DAZd, Štampe, 1806., kut. 11, br. 2, Odluka o organizaciji uprave u Dalmaciji.

13.	BORTOLAZZI, Šimun	pukovnik okružja	
14.	CALIFFI, Josip		
15.	CARRARA, Frane	bivši mletački časnik	
16.	CORPONESE, Marin		brat Petra
17.	CORPONESE, Petar	pukovnik zadarskih otoka	
18.	DALL' ACQUA, Ivan Dominik		
19.	FANFOGNA, Anđelo		
20.	FERRARI, Donat	sudski pristav	
21.	FERRO, Josip	bivši mletački časnik	
22.	GIUSTI, Stjepan		nemoćan
23.	GRIMALDI, Josip	bivši mletački časnik	
24.	GRIMALDI, Nikola		brat Josipa
25.	KRELJANOVIĆ, Ivan		sin Grgura
26.	KRELJANOVIĆ, Grgur	upravitelj prvostupanskog suda	
27.	LANTANA, Josip	bivši mletački časnik	
28.	LANTANA, Markantun		
29.	LICINI, Ante		
30.	MIRKOVIĆ, Aleksandar	činovnik prvostupanskog suda	
31.	NASSI, Ante	bivši mletački časnik	brat Nikole
32.	NASSI, Nikola	savjetnik plemićkog tijela	
33.	PARMA, Frane	student	sin Julija
34.	PARMA, Julije		
35.	PASQUALI, Trifun	vladin savjetnik	
36.	PELLEGRINI, Josip		
37.	PELLEGRINI, Jacint		
38.	PELLEGRINI, Ivan		
39.	PELLEGRINI, Markantun		
40.	PETRICIOLI, Ivan Krstitelj	bivši mletački časnik	
41.	PETRICIOLI, Ivan Dominik		
42.	PONTE, Ivan Krstitelj	student	brat Horacija
43.	PONTE, Horacije		
44.	SOLOMONI, Frane		
45.	SANFERMO, Frane		
46.	SMILJANIĆ, Ivan	serdar	
47.	SOPPE FORTEZZA, Ivan Krstitelj		
48.	SPALATIN, Mihovil	sudac	
49.	STRATICO, Ivan Krstitelj	pokrajinski izaslanik u Milanu	sin Grgura
50.	STRATICO, Grgur	pročelnik zdravstvenog ureda	
51.	VERGADA DAMJANIĆ, Frane		sin Ivana
52.	VERGADA DAMJANIĆ, Ivan	činovnik vlade	
53.	VERGADA DAMJANIĆ, Petar		

Izvor: DAZd, Spisi francuske vladavine (SFV), Generalno providurstvo (GP), 1806., Tit. XIV, filza II, rub. 7, fol. 450, 450v, 455.

a) Plemićki stalež

2.1.2. Pripadnici zadarskog Plemićkog vijeća (po starosti)

Red. br.	OBITELJSKO IME	Prustaro plemstvo	1694.	1756.	1784.	1789.	1796.
1.	BEGNA	*					
2.	BORTOLAZZI	*					
3.	FANFOGNA	*					
4.	NASSI	*					
5.	PELLEGRINI		*				
6.	PONTE		*				
7.	SOPPE FORTEZZA		*				
8.	GRIMALDI			*			
9.	SANFERMO				*		
10.	PASQUALI					*	
11.	STRATICO					*	
12.	BENVENUTI						*
13.	BORELLI						*
14.	CALIFFI						*
15.	CARRARA						*
16.	CORPONESE						*
17.	DALL'ACQUA						*
18.	FERRARI						*
19.	FERRO						*
20.	GIUSTI						*
21.	KRELJANOVIĆ						*
22.	LANTANA						*
23.	LICINI						*
24.	MIRKOVIĆ						*
25.	PARMA						*
26.	PETRICIOLI						*
27.	SALOMONI						*
28.	SMILJANIĆ						*
29.	SPALATIN						*
30.	VERGADA DAMJANIĆ						*

Pripadnici zadarskog plemićkog tijela (*nobile comunita*) iskazali su početkom francuske uprave svoja imena i stalešku pripadnost Plemićkom vijeću zadarske općine koje se zadnji put sastalo 12. srpnja 1806. godine. Tu stalešku skupinu sačinjavalo je 67 osoba koje su svoja imena ostavile zabilježena u zadnjem sazivu Plemićkog vijeća.⁵

Praplemstvu su pripadale četiri porodice, što znači da su svoja prava i povlastice prenosili od predaka koji su u zadarskom Vijeću i plemićkom staležu bili iz srednjovjekovnog i predmletačkog razdoblja. Uglavnom su to stare obitelji s prvim zabilje-

⁵ ZKZd, ms. 704. Libri consiliorum comunitatis Jadrae, VIII, fol. 136 - 136v (u navodu: LCJ).

ženim i poznatim članovima iz 10., 12. ili najkasnije 13. stoljeća. Zadarsko je praplemstvo kao prvi službeni iskaz zatvorenog staleškog saziva smatralo mjerodavnim poznati i više puta objavljeni popis zadarskih plemićkih kuća koji se našao u raki sv. Šimuna, datiran s 1283. godinom. Iz tog čina proizlazi logičan zaključak da su zadarski prvaci (*nobili*) upravo 1283. godine proveli zatvaranje Vijeca (*serrata di gran Consiglio*), dali zapisati svoja imena i popis položili u raku sa svečevim moćima kako bi tim činom bio svetosno nepovredljiv.⁶ Osim ovih popisa za razdoblje od 1442. – 1806. godine postoje u izvorniku sačuvani zapisnici sjednica zadarskog Plemićkog vijeca u osam knjiga.⁷

Begna. Begna je najstarija zadarska porodica. Šufflay i Papafava⁸ dokumentarno su rodoslovlje dokazali s vjerodostojnim dokumentima od Petra i Kože koji su zabilježeni u zadarskim ispravama 980. godine. Petrov je sin bio Dobro, i to se ime u ranim naraštajima često ponavljalo. Kasnijim latiniziranjem imena nastalo je ime Begna. Od najranijih su stoljeća u zadarskom plemstvu, obuhvaćeni su u popisu 1283. godine, a do 1346. godine zabilježeno je još devet članova toga roda u katalogima zadarskih plemića.⁹ Ludoviku i Juliju, sinovima Josipa Karla Begne, podijeljen je 12. listopada 1669. godine naslov mletačkih conte (*Conte Veneto*).¹⁰ Obitelj se po baštinjenim dobrima podijelila u loze; Begna posedarski i Begna benkovački. Za francuske uprave popisom su iskazani Josip Begna, od posedarske grane, tada pokrajinski izaslanik u Milanu, i njegov sin Šimun, student. Benkovačkoj grani pripadali su Ante Begna sa sinom Jerolimom, također studentom.

Bortolazzi. Bortolazzi su loza starih zadarskih Grisogona s rodoslovljem od 1250. godine, u kojemu je kao prvi član zabilježen *Maurus Grisogonus nobilis Iadre*, a njegov je sin Grizogon rodonačelnik četiriju obiteljskih loza.¹¹ Najbolji poznavatelj zadarskih plemićkih rodova, Giuseppe Praga, ima rodoslovlje Bortolazzijevih po kojem je Ante, pok. Bartola Maurovog Grisogona, nosio nadimak Bortolazzo. Njegovi su potomci već bilježeni prezimenom nastalim od nadimka. Spomenuti Ante 1405. godine postao je kraljevski vitez (*regius miles*).¹² Od 1772. dobili su investituru na ubiranje desetine

⁶ Postoji nekoliko vjerodostojnih prijepisa tog popisa, jedan od njih nalazi se u arhivu HAZU, *Acta mediaevalia*, II., b. 169., *Nomina domorum omnium Nobilium Jadrensis, qui reperiebantur in 1283.*; Drugi popis u rukopisu knjižnice Državnog arhiva u Zadru autora Valerija de Pontea, *Storia di Zara* – dopisan kao dodatak bez ostraničenja.

⁷ ZKZd, ms. 704. vol. I - VIII, *Libri consiliorum comunitatis Jadrae (1442.-1806.)*. Osim toga vodili su posebnu knjigu – registar plemića od 1590. godine koju su naslovili „*Nobilium Series 1590.-1790.*“ (Rukopis u: ZKZd, ms. 800.).

⁸ DAZd, Spisi obitelji Begna, kut 1, A, 5, s. f.

⁹ AHAZU, *Acta mediaevalia*, II, b. 169, fol. 1, 6 - 7v.

¹⁰ DAZd, Spisi obitelji Begna, kut 1, B, 35/12.

¹¹ ZKZd, ms. 336, *Carte delle famiglie Albinioni, Boccareo, Bortolazi, Calcina, Cedolini, Cipriani*, fol. 23, 24.

¹² G. PRAGA, *Alberi genealogici Zaratini*, fol. 76, 79 (Knjižnica DAZd, rkp. 112/D).

i travarine (*erbatika*) sela Kruševa kod Novigrada.¹³ Na temelju starog naslova conte (*comes*) kojeg su nosili od 15. stoljeća priznati su od mletačke vlasti kao conti i 20. kolovoza 1781. godine upisani u „Libro aureo“ Šimun Bortolazzi i njegovi sinovci Ante, Šimun, Jerolim i Marko, a ta je odluka zabilježena u Zadru u knjizi dukala i terminacija.¹⁴ Četvero Bortolazzijevih iskazano je u zapisniku zadarskog Plemićkog vijeća: Šimun, pukovnik okružja, i brat mu Šimun sa sinovima Antom i Jerolimom koji su tada studirali.

Fanfogna. Stari je zadarski rod s rodoslovljem koje počinje s Markom 1149. godine, a njegov je sin Marin 1215. godine bio prvak zadarskog Vijeća umoljenih. Od Deše Fanfogne rod se razgranao u šest loza. Od prve je loze koju pratimo Frane Fanfogna, kojeg su dokumenti zabilježili u neprekinutom rodoslijedu. Frane Jerolimov Fanfogna istakao se u Peloponeškom ratu, dobio viteštvo Sv. Marka, 8. listopada 1689. i naslov *Conte Veneto*, a njegov sinovac Anđelo Fanfogna naslov mletačkog conta zadobio je 27. rujna 1692. godine.¹⁵ Dokument s plemićke sjednice bilježi jedino Anđela Fanfognu, obiteljskog sljednika već spomenutog mletačkog conta.

Nassi. Rod je starih korijena i 1274. do 1279. godine bilježi se u zadarskim ispravama Nasce Bivaldov i njegova žena Stane Prvka. Njihov je sin Mate bilježen kao „Matheus de Nassis“, a rodoslijed se može pratiti od njegova brata Damjana.¹⁶ U 14. je stoljeću rod bio razgranat i vrlo utjecajan. Poznat je u lozama koje su nosile nadimke Skarabela, Peruša, Meschio, Buzzola, Rafaelli, po nadimcima ili imenima rodonačelnika.¹⁷ Od Nassijevih 1806. godine znamo za Antu, bivšeg mletačkog časnika, te brata mu Nikolu, savjetnika plemićkog tijela.

Pellegrini. Podrijetlom su iz Mletaka gdje su došli iz pokrajine Reggio Emilia. Prvi od Pellegrinija u Dalmaciji bio je Pietro, liječnik u Šibeniku. Stekli su mletačko građanstvo, a Vicko Pellegrini Ivanov najprije je upisan u plemstvo grada Hvara 1672. godine, u Vijeće Trogira 1690. godine i Vijeće Šibenika 1696. godine. Kako je bio oženjen Jelenom Soppe Fortezza, Zadrankom, tako je primljen 6. siječnja 1694. godine u plemićko Vijeće grada Zadra, postavši zadarskim plemićem.¹⁸ Četvero je Pellegrinija sjedilo u Plemićkom vijeću 1806. godine: Josip, Jacint, Ivan i Markantun. Nisu im navedene dužnosti.

Ponte. Navodno su podrijetlom iz Bergama. U Dalmaciju dolaze krajem 16. stoljeća braća Ivan Krstitelj i Ivan Petar, sinovi Marka: prvi u Zadar, a drugi u Šibenik, vjerojatno trgovinom. U Zadru je Ivan Krstitelj Ponte Markov bio upisan u zadarsko

¹³ ZKZd, ms. 111, Feudi in Dalmazia, fol. 123 - 125.

¹⁴ DAZd, Ducali e terminazioni, VI, fol. 112v.

¹⁵ DAZd, Spisi obitelji Begna, kut 1, A, 5, fol. 366.

¹⁶ V. J. CESTASRIĆ, Etnički odnosi u srednjovjekovnom Zadru, Radovi JAZU u Zadru, sv. 19/1972., 99 i dalje.

¹⁷ G. PRAGA, Alberi genealogici Zaratini, fol. 86 - 94.

¹⁸ ZKZd, LCJ, VI, fol. 183, 186; M. ANDREIS, *Trogirsko plemstvo do kraja Prve austrijske uprave u Dalmaciji 1805*, Trogir, 2006., 251 - 252.

građanstvo,¹⁹ kao i njegovi sinovi Marko,²⁰ Jerolim²¹ i Sebastijan.²² Posljednji je Sebastijan s braćom Markom i don Valerijem, arhiđakonom i poznatim polihistorom, bio upisan u ninsko plemstvo 13. srpnja 1656. godine.²³ Sebastijanov sin Ivan Krstitelj Ponte uveden je u zadarsko Vijeće te upisan u knjigu zadarskih građana 1662. godine,²⁴ a 6. siječnja 1694. godine primljen je i u zadarsko plemstvo.²⁵ Godine 1806. na zapisniku plemićke sjednice potpisana su dva brata: student Ivan Krstitelj i Horacije.

Soppe Fortezza. Potomci su starog zadarskog roda sa stablom koje počinje 1051. godine s navodnim Mihovilom de Soppeom.²⁶ Prvi naraštaji do 1199. nisu potvrđeni u izvorima. Rod je u 14. i 15. stoljeću bio vrlo razgranat. Loza koja je nosila nadimak Fortezza, a njezin se početak može pratiti od Battiste Soppe 1564. godine, prekinula se u zakonitom rodoslijedu i kao takva ušla u sloj zadarskih građana. Ponovno stjecanje plemstva uslijedilo je primanjem u Plemićko vijeće 6. siječnja 1694. godine viteza Ivana Krstitelja, kapetana Ivana Krstitelja, pok. governadura Petra, i Antonija, sina pok. natporučnika Bartola.²⁷ Za francuske vlasti, prema našem izvoru, iskazan je jedino Ivan Krstitelj Soppe Fortezza.

Grimaldi. U Dalmaciju su došli za vrijeme Kandijskog rata. Podrijetlom su s Korzike i prema potvrdi izdanoj od zadarskog Vijeća iz 1785. godine pripadali su plemstvu toga otoka.²⁸ Kako su bili u srodstvu po ženskoj lozi sa zadarskim Civalelisima,²⁹ primljeni su 22. rujna 1756. u zadarsko plemstvo Josip i Nikola, sinovi Jakova Grimaldija.³⁰ Feudalnu investituru na ubiranje desetine Raševića (sela u zaleđu Zadra) dobili su 1768. godine,³¹ a 7. rujna 1796. mletačka im je vlast potvrdila naslov conte – s tim su naslovom upisani u „Libro aureo“ braća Nikola Josip i Nikola Anton, kao i Jakov, sin Nikole Grimaldija.³² Za Prve austrijske uprave Nikola Grimaldi iskazan je 1799. godine kao jedan od zadarskih odvjetnika.³³ Isti je bio živ za francuske vlasti, kao i brat mu Josip, umirovljeni mletački časnik.

¹⁹ DAZd, Rkp. 3, trezor. Knjiga zadarskih građana iz 17. stoljeća, Libro nel qual si descrivono tutti quelli che hanno privileggio di cittadini et popolo in Zara, fol. 19 (u navodu: LCZ).

²⁰ DAZd, LCZ, VI, fol. 63v.

²¹ Isto, fol. 47v.

²² Isto, fol. 19.

²³ DAZd, Spisi Nina (SN), Liber Consiliorum Nonae, I, fol. 4v - 5v (u navodu: LCN).

²⁴ DAZd, LCZ, fol. 19v.

²⁵ DAZd, LCZ, fol. 184v, 185, 186.

²⁶ DAZd, Miscellanea, svež. 191, poz. 33, fol. 1; G. PRAGA, Alberi genealogici Zaratini, fol. 106 - 111, 109.

²⁷ DAZd, LCZ, fol. 185, 186v.

²⁸ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 82.

²⁹ ZKZd, ms. 292. Documenti delle famiglie Bortolazzi, Cedolini, Civalelli, Grimaldi, Grisogono ecc., fol. 237.

³⁰ ZKZd, LCJ, VII, fol. 114v - 115, 119.

³¹ ZKZd, ms. 110, Feudi in Dalmazia, fol. 181, 184 - 185.

³² DAZd, Spisi generalnih providura (SGP), Andrea Querini (1795. - 1797.), I, fol. 147v.

³³ DAZd, SVD, god. 1800., sv. 99, XXII, br. 489.

Sanfermo. Podrijetlom su iz Padove, poznati već u 14. stoljeću (1337. godine), odakle su prešli u Mletke i službom došli u Dalmaciju.³⁴ Naslov conte bio im je podijeljen 1774. godine.³⁵ Sanfermovi su u Zadru došli u srodstvo s obitelji Civaleli i Canova, a u zadarsko plemstvo primljeni su 10. ožujka 1784. godine Ivan Krstitelj, Donat i Lorenzo, sinovi pok. Frane, i braća Josip Ivan Krstitelj i Markantun, sinovi pok. Roka.³⁶ Iz obitelji Sanfermo 1806. jedino bilježimo Franu.

Pasquali. Stara plemićka obitelj iz Kotora gdje se spominju već od 15. stoljeća.³⁷ U Zadru je u mletačkoj službi bio dr. Trifun Pasquali, da bi u zadarsko Plemićko vijeće bili primljeni 2. rujna 1789. godine Benedikt Pasquali, dr. Trifun i Jerolim Pasquali. U rodu su bili s zadarskim Civalelisima.³⁸ Od doseljenih Pasqualija, Kotorana, u gradu Zadru 1806. godine jedino je upis vladina savjetnika dr. Trifuna Pasqualija.

Stratico. Podrijetlom su s Kandije, a u Zadru su od početka 18. stoljeća. Kod primanja u plemstvo grada Nina tvrde da su „nobili di Candia“, plemići Kandije i mletački građani. U plemstvo tog malog grada primljen je 2. studenoga 1752. godine Ivan Krstitelj.³⁹ Sinovi spomenutog su Šimun, poznati fizičar i profesor na sveučilištu u Padovi i Paviji, potom Grgur, poznati pravnik, Ivan Dominik, biskup novigradski (u Istri) i hvarski, te Mihovil, skladatelj. Oni su 2. rujna 1798. godine primljeni u zadarsko plemstvo.⁴⁰ Za Francuza u Zadru iskazani su Grgur Stratico, pročelnik zadarskog zdravstvenog ureda i sin istoga, Ivan Krstitelj, koji je bio izaslanik pokrajine Dalmacije u Milanu.

Benvenuti. Obitelj je iz Bergama i pripadala je tamošnjem plemstvu, odakle je prešla u Mletke, a 1709. godine u Udine.⁴¹ Iz Udina je u Zadar doselila 1765. godine gdje je Bonaventura Benvenuti 1779. bio infeudiran u dobra Gorice kod Raštana, da bi 20. srpnja 1796. godine bio primljen u zadarsko plemstvo.⁴² Tri su potomka ove loze živjela i obnašala dužnosti u gradu Zadru: Anđelo, vladin činovnik, i braća mu Gajetano i Leonardo Benvenuti.

Borelli. Podrijetlom su Normani iz Beneventa, jer su se zvali Borel, Burel, Burrelli i Borely. Spominju se već 1116. godine.⁴³ Od 1281. godine su u Bolonji, a iz te je loze u neprekinutom rodoslijedu potekao Bartolomeo Borelli, osnivač

³⁴ *Enciclopedia storico-nobiliare italiana*, VI, ur. V. Spreti, Milano, 1935., 87 (u navodu: *ESNI*).

³⁵ DAZd, Heraldički spisi Vlade (HSV), god. 1846, VIII/7, br. 20208.

³⁶ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 50v - 51.

³⁷ R. KOVIJANIĆ, Jedrenjaci kotorske luke 1446.-50. god., *Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru*, XII, Kotor, 1964., 19 - 31.

³⁸ G. PRAGA, Alberi genealogici Zaratini, fol. 37 - 40.

³⁹ DAZd, SN, LCN, II, fol. 37.

⁴⁰ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 58v.

⁴¹ *ESNI*, II, Milano, 1929., 40.

⁴² ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79.

⁴³ K. PERKOVIĆ, Vrana i knezovi vranski, *Glasnik heraldike*, god. II, Zagreb, 1938, br. 3 - 4, 16.

dalmatinske grane ove obitelji.⁴⁴ On je kao časnik za Bečkog rata došao u Dalmaciju, napredovao do generala i umro 1736. godine kao zapovjednik kninske tvrđave.⁴⁵ Njegovu je sinu Frani Borelliju odlukom Senata od 28. ožujka 1752. godine podijeljen vranski feud s naslovom mletačkih conte (*Conte Veneto*), dok je feudalna investitura izdana od dužda Francesca Loredana 27. rujna 1752. godine sa svim pogodbama, pravima i povlasticama.⁴⁶ U zadarsko Plemićko vijeće bio je primljen 20. srpnja 1796. godine⁴⁷ Andrea Borelli, sin pok. Francesca, kojemu je kao zadarskom načelniku (fr. *maire*) za francuske uprave 1810. godine podijeljeno odlikovanje francuske Legije časti.⁴⁸ Za francuske vlasti Andrea je obnašao dužnost zadarskog načelnika, a iskazan je 1806. godine na zadnjoj sjednici svoga staleža zajedno sa sinom Blažom, tada studentom.

Califfi. Stara zadarska građanska obitelj zabilježena 1608. godine upisom Jakova Califfija. Njegovi sinovi Rafael i Frane odselili su u Rovinj gdje su stekli grofoviju Gradinu (*contea di S. Andrea di Calisedo o Geroldia*) u blizini Limskog kanala⁴⁹ te naslov conte.⁵⁰ U zadarsko Plemićko vijeće primljena su braća Jakov i Josip Califfi, dana 20. srpnja 1796. godine.⁵¹ Godine 1806. jedino se javlja Josip Califfi.

Carrara. Podrijetlom su iz Treviza, a u Dalmaciji su od početka 18. stoljeća, u vojnoj službi. Pukovnik Sebastijan Carrara, pok. Frane, kao poočim Andrije Borellija dobio je 1762. godine trećinu vranskog feuda i 1765. stekao naslov *Conte Veneto*, ali je 1779. godine istupio iz sudioništva u feudu i pri tom zadržao naslov conta.⁵² U zadarsko Plemićko vijeće primljeni su 20. srpnja 1796. godine conte Sebastijan i narednik Giovanni Andrea, braća, te njihov nećak kapetan Frane Carrara⁵³ kojeg 1806. godine bilježi zapisnik Plemićkog vijeća.

Corponese. Dolaze u Zadar iz Italije vojnom službom, a istakli su se u mletačkim vojnim akcijama na Levantu. Šimun Corponese je za Kandijskog rata 1662. zapovijedao mletačkim jedinicama Hrvata i Albanaca.⁵⁴ Doista, generalni providur Jerolim Contarini u terminaciji od 20. svibnja 1662. godine nabraja zasluge kapetana Šimuna Corponesea, pa kaže da je od mladosti u duždevoj službi, da je na svoj trošak opremio pet četa i služio na Kreti, bio zarobljen i zatvoren u Kninu, a nakon što se oslobodio

⁴⁴ DAZd, Spisi obitelji Begna, I, A, 5, Auss. a 35. Borelli Conte di Vrana.

⁴⁵ DAZd, SGP, Alvise Mocenigo (1717. - 1720.), III, fol. 136v.

⁴⁶ DAZd, SGP, Girolamo Maria Balbi (1751. - 1753.), II, fol. 78v - 80v.

⁴⁷ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 82.

⁴⁸ DAZd, HSV, god. 1816., VIII/7, N. 142, ad. 7529/2232, ad. 6. Andrea Borelli.

⁴⁹ M. ANDREIS, *Trogijsko plemstvo do kraja Prve austrijske uprave u Dalmaciji (1805.)*, 141.

⁵⁰ G. de TOTTO, Feudi e feudatari nell'Istria Veneta. *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria*, vol. LI-LII, 1939. - 1940., 64 - 65.

⁵¹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 81.

⁵² M. GRANIĆ, Dalmatinske obitelji u „Libro aureo dei veri titolati“ mletačkog magistrata nad feudima, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 30(17) 1990. - 1991., 171 - 172.

⁵³ ZKZd, LCJ, VIII, 80v - 81.

⁵⁴ C. G. F. HEYER VON RÖSENFELD, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg, 1873., 8.

postavljen je za bojnika. Šimunovog brata Luku postavio je isti providur za kapetana, a 19. srpnja 1662. godine i sin mu Ivan također je postavljen za kapetana.⁵⁵ Njegov je potomak Petar Corponese u činu pukovnika bio zapovjednik zadarskih otoka. Primljen je 20. srpnja 1796. godine u zadarsko Plemićko vijeće.⁵⁶ Isti se s bratom Marinom spominje na zadnjoj plemićkoj sjednici.

Dall'Acqua. U Zadar su došli iz friulskog grada Concordie te bili upisani od 1637. godine u tamošnje plemstvo. Kada je Ivan Dominik Dall'Acqua zatražio da bude primljen u ninsko plemstvo napisao je da se Jakov, njegov pokojni otac, doselio u Zadar gdje je i on rođen, kao i njegova braća Ante i don Mate. Dana 6. lipnja 1752. godine, na prijedlog savjetnika Vicka Crnice i Frane Rujića, primljena su braća Ivan Dominik Ante i don Mate Dall'Acqua u ninsko plemstvo.⁵⁷ U zadarsko Plemićko vijeće primljen je 20. srpnja 1796. godine spomenuti Ivan Dominik Dall'Acqua⁵⁸ koji je iskazan u Zadru za francuske vlasti.

Ferrari. U Zadar su Ferrarijevi stigli iz okolice Bergama, iz župe Catione.⁵⁹ Prvi se u Zadru spominje Antonio Ferrari koji je primljen u zadarsko građanstvo 1641. godine.⁶⁰ Njegov je sin Bartol Ferrari bio prokurator Građanskog vijeća od 1709. godine.⁶¹ Bilježnik Donat Ante Ferrari i brat mu don Bartol primljeni su 26. kolovoza 1775. godine u ninsko plemstvo.⁶² Dana 20. srpnja 1796. godine isti su bili primljeni u plemstvo grada Zadra.⁶³ Od Ferrarijevih 1806. jedino bilježimo Donata, sudskog pristava.

Ferro. U zapisniku Vijeća tvrde da im je zavičaj Veneto, Trevizo i Friuli. U Dalmaciji su bili u vojnoj službi – u dokumentima je doista zabilježeno da su iz Treviza. Odlukom providura Civrana Pierantonio Ferro imenovan je 1632. godine poručnikom konjaništva. Generalni providur Jakov Boldu u terminaciji od 6. svibnja 1746. godine ističe zasluge obitelji Ferro, i tu je zabilježeno da su „nobile di Treviso“. Ističe zasluge kapetana *Oltramarina*, Oliviera, i pukovnika Fulija Ferra, zatim nabraja da su za Republiku zaslužni bili Fulijevi sinovi Frane i Marko, od kojih je prvi stekao pukovnički čin mletačkih prekomorskih jedinica.⁶⁴ U Zadru su u plemstvo upisani 20. srpnja 1796. godine potpukovnik Antonio, potpukovnik Jakov, bojnik Josip i kapetan Ivan Ferro,

⁵⁵ DAZd, SGP, Jerolim Contarini (1662. - 1664.), I, fol. 1r - v, 9v, 32.

⁵⁶ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 81.

⁵⁷ DAZd, SN, LCN, II, 29v, 30.

⁵⁸ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79.

⁵⁹ M. GRANIĆ, Pečati zadarskih bilježnika 18. stoljeća, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 24(11), 1984. - 1985., 169.

⁶⁰ DAZd, LCZ, fol. 5v.

⁶¹ ZKZd, ms. 705. Libro sesto delle Parti, e Negotij della Spettabile Vniuersità de Cittadini, e Popolo della Città di Zara, fol. 1r - v, 7, 9, 15v (u navodu: LPC).

⁶² DAZd, SN, LCN, II, fol. 145r - v.

⁶³ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 83.

⁶⁴ DAZd, Spisi Državnog arhiva u Zadru (Atti corrispondenza d'Archivio), god. 1889., br. 42.

sinovi potpukovnika Petra.⁶⁵ Osim Josipa, bojnika, točnije bivšeg mletačkog časnika, nitko od braće Ferro nije nazočio plemićkoj sjednici 1806. godine.

Giusti. Toskanskog su podrijetla, a od 1408. godine žive u Veroni gdje su bili pripadnici tamošnjeg plemstva. Poznati su i po naslovu *conti del Giardino*, kojeg dobivaju 10. ožujka 1502. godine.⁶⁶ Krajem 17. stoljeća javljaju se u Dalmaciji gdje se ističu vojnim zaslugama (zapovjednici četa domaćih jedinica, zv. *Oltramarina*), uslijed čega su unaprijeđeni (*sargente maggior*).⁶⁷ U plemstvo grada Nina primljen je Josip, dr. Ante i njihov nećak Ivan Ante 24. svibnja 1742. godine,⁶⁸ a feudalnom investiturom dobili su leno sa selima Škabrnja, Prkos i Plavanjsko.⁶⁹ Conti Šimun Stjepan i Josip Ivan primljeni su u zadarsko plemstvo 20. srpnja 1796. godine,⁷⁰ a 1806. godine jedini je iskazan Josip, bivši mletački časnik.

Kreljanović. Podrijetlom su iz Senja, a u Dalmaciji su već u 17. stoljeću u mletačkoj službi. U zapisnicima Vijeća bilježi se da su plemići Carstva (Sveto Rimsko Carstvo). Pravo im je prezime Hreljanović. Plemstvo austrijskih nasljednih zemalja podijeljeno je 1. ožujka 1611. godine Matiji, Nikoli i Vicku Hreljanoviću, da bi im austrijsko viteštvo bilo podijeljeno 21. lipnja iste godine. Plemstvo Svetog Rimskog Carstva podijeljeno je 15. veljače 1695. godine Ivanu Viktoru Hreljanoviću.⁷¹ U zadarsko je plemstvo primljen Grgur Kreljanović, sin pukovnika Ivana, 20. srpnja 1796. godine.⁷² Grgur je 1806. godine obnašao dužnost upravitelja prvostupanjskog suda u Zadru, a iskazan je sa sinom Ivanom.

Lantana. Poput brojnih svojih sunarodnjaka dolaze u Zadar iz Bergama i spominju se u Zadru već od 1588. godine. Bavili su se sitnom trgovinom.⁷³ Ivan Horacije Lantana primljen je u zadarsko građanstvo 1603. godine, a njegov brat Markantun 1617. godine.⁷⁴ Horacije Markantunov primljen je u ninsko plemstvo 27. svibnja 1674. godine.⁷⁵ U zadarsko je plemstvo primljen 6. siječnja 1694. godine.⁷⁶ Loza je nastavljena po njegovim naravnim, izvanbračnim sinovima Markantunom i Ivanom Krstiteljem, koji nisu bili plemići.⁷⁷ Markantunovi sinovi pukovnik Šimun i pukovnik Josip upisani su 2. studenoga 1752. godine u plemstvo grada Nina,⁷⁸ a Šimunovi sinovi Božidar i

⁶⁵ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79v.

⁶⁶ *ESNI*, III, Milano, 1930, 495.

⁶⁷ DAZd, SGP, Domenico Mocenigo (1684.), L. unico, fol. 63r - v.

⁶⁸ DAZd, SN, LCN, II, fol. 7, 19.

⁶⁹ DAZd, Ducali e terminazioni, IX, N. 3150, fol 27v - 30.

⁷⁰ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 82.

⁷¹ I. Bojnić, *Der adel von Kroatien und Slavonien*, Nürnberg, 1899., 70.

⁷² ZKZd, LCJ, VIII, fol. 81v.

⁷³ R. Jelić, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, *Starine*, knj. 49, izd. JAZU, Zagreb, 1959., 405.

⁷⁴ DAZd, LCZ, fol. 118v, 63v.

⁷⁵ ZKZd, Protocolli dei Consigli di Nona (1508.-1683.), fol. 12.

⁷⁶ ZKZd, LCJ, VI, fol. 184.

⁷⁷ DAZd, Obiteljski spisi Ponte, sv. 2, fol. 43.

⁷⁸ DAZd, SN, LCN, II, fol. 138.

Josip primljeni su u zadarsko plemstvo.⁷⁹ Iz ove obitelji za Francuza bilježimo Josipa, tada već bivšeg mletačkog časnika, i Markantuna Lantanu.

Licini. Podrijetlom su iz Poljičke knežije. Od 1755. godine u Zadru je nastanjen poljički plemić Lorenzo Licini Rubčić. Poljički plemićki stol s velikim knezom izdao je 5. travnja 1755. godine svjedodžbu da je knez (glavar kuće) Lorenzo Licini Rubčić iz Poljica i pripadnik sloja ugarskih plemića, tzv. Ugričića. Drugu je ispravu o pripadnosti poljičkom plemstvu izdao veliki knez Ivan Pavić 2. veljače 1757. godine. Istom Lorenzu Liciniju Rubčiću dukalom od 31. kolovoza 1781. godine bio je priznat naslov conte temeljem činjenice što je bio katunski knez.⁸⁰ Njegov je sin Ivan Dominik bio oženjen zadarskom plemkinjom Vicencijom Fanfogna, a sin Ante Petar Gašpar bio je primljen u zadarsko plemstvo 20. srpnja 1796. godine,⁸¹ kojeg bilježimo i 1806. godine.

Mirković. Jedina su paška obitelj u zadarskom plemstvu,⁸² agregirani u Plemićko vijeće grada Zadra.⁸³ Na zadnjoj staleškoj sjednici bio je nazočan Aleksandar Mirković, kojemu stoji da je obnašao dužnost činovnika prvostupanijskog suda.

Parma. Prema zapisniku zadarskog Vijeća zabilježeni su kao Parma Lavezzola. Heyer piše da su iz Parme, odakle su početkom 14. stoljeća došli u Veronu, a baštineći dobra obitelji Lavezzola, spojili su njihovo prezime.⁸⁴ U plemstvo Verone upisani su 1709. godine, a u Zadar su doselili oko 1750. godine. Prvi je doselio Tiberije Parma, i tu se oženio Marijom Dall'Acqua. Julije Parma i brat mu Anton Jakov Gašpar primljeni su u zadarsko plemstvo 20. srpnja 1796. godine.⁸⁵ Iz ove obitelji iskazani su Julije Parma sa sinom Franom, studentom.

Petricioli. U Zadar dolaze prije 1669. godine; Giacomo iz okolice Brescie, točnije Bressanone, Val di Sabbia. Anđelo i Valentin, njegovi sinovi, primljeni su 1709. godine u zadarsko građanstvo.⁸⁶ U ninsko plemstvo upisani su 26. kolovoza 1775. godine braća Valentin, mletački časnik, i kapetan Marko, sinovi pok. Anđela, zadarski građani.⁸⁷ Njihov treći brat, Ivan, primljen je u ninsko plemstvo 28. listopada 1793. godine.⁸⁸ U zadarsko su plemstvo primljeni Ivan Dominik i braća Ivan Krstitelj, don Anđelo i Josip.⁸⁹ Iz popisa članova Plemićkog vijeća 1806. godine bilježe se Ivan Krstitelj, bivši mletački časnik, i Ivan Dominik Petricioli.

⁷⁹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 82.

⁸⁰ Archivio di Stato di Venezia (ASV), I. R. Commissione araldica, busta 248, Zara, N. 3470, 3470, A, ad. 4, 5, 9.

⁸¹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 81.

⁸² M. GRANIĆ, *Paški grbovnik*, Split, 2002., 65 – 68; *Hrvatska enciklopedija*, sv. 7, Zagreb, 2005., 347.

⁸³ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79v.

⁸⁴ C. G. F. HEYER VON RÖSENFELD, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, 17.

⁸⁵ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 80v.

⁸⁶ ZKZd, LPC, fol. 2v - 3r.

⁸⁷ DAZd, SN, LCN, II, fol. 146 - 147.

⁸⁸ DAZd, SN, LCN, III, fol. 33v - 34.

⁸⁹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79v - 80.

Salomoni. Podrijetlom su s otoka Brača, a izvorno prezime im glasi Salamunić.⁹⁰ Imali su tradiciju o navodno ugarskom plemstvu još iz doba Ludovika I. iz 1377. godine. U lokalno bračko plemstvo primljeni su bili 1672. godine braća, kapetan Toma i pukovnik Juraj Salomoni, što je potvrđeno od mletačkog Senata 17. lipnja 1678. godine. Isti su stekli odlukom Senata od 12. prosinca 1682. godine naslov conte.⁹¹ U Zadar dolaze ženidbom contea Jurja Salomonija, koji se ženi Marijom Ljubavac.⁹² U ninsko su plemstvo upisana 26. kolovoza 1775. godine braća Šimun i Ivan Salomoni,⁹³ a u zadarsko je plemstvo primljen Ivanov unuk Frane Jurjev Salomoni 20. srpnja 1796. godine,⁹⁴ kojeg evidentiramo i za Francuza.

Smiljanić. Vlaškg su podrijetla. Dali su nekoliko istaknutih ratnika u službi Republike.⁹⁵ U zadarsko građanstvo primljen je kapetan Lazar 1703. godine.⁹⁶ U ninsko plemstvo upisani su bili 28. listopada 1793. godine braća Lazar i brat mu kanonik don Frane, sinovi Petra,⁹⁷ a isti su pridruženi plemstvu grada Zadra 20. srpnja 1796. godine.⁹⁸ S Ivanom Smiljanićem 1832. zauvijek nestaju Smiljanići u Zadru, nakon 185 godina.⁹⁹ Godine 1806. spominje se serdar Ivan Smiljanić koji je pod francuskom vlašću bio u djelatnoj vojnoj službi, te Frane, kanonik Prvostolnog kaptola.

Spalatin. Rapsko su praplemstvo poznato već od 13. stoljeća, premda im rodoslovlje počinje sa 1323. godinom. Orođeni sa zadarskim plemstvom ženidbom Vicka Mihovilova Spalatina, rapskog plemića, koji se u Zadru 1770. godine ženi Terezom, kćerkom Frane Grisogona Bortolazzija.¹⁰⁰ Njihov je sin Mihovil, poznati pravnik i sudac, na temelju dukale od 13. siječnja 1795. godine primljen u zadarsko Plemićko vijeće 20. srpnja 1796. godine.¹⁰¹ Živio je u Zadru, bavio se odvjetništvom,¹⁰² dok je za Francuza bio sudac Prizivnog suda.

Vergada Damjanić. Poput Salomonija, Salamunića i ova je bračka obitelj ušla u zadarsko plemstvo. Podrijetlom su iz Poljica, a zvali su se Damjanić i Damjanović.¹⁰³ Slobodan feud otočića Vrgade, po izumrću Klokočića, na javnoj dražbi dobivaju braća

⁹⁰ A. JUTRONIĆ, Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču, *Zbornik za narodni život i običaje*, knj. 34, Zagreb, 1950., 125 – 126, 149.

⁹¹ ZKZd, ms. 498, Documenti delle famiglie Candido, Guerini e Salomoni, fol. 1 - 2.

⁹² G. PRAGA, Alberi genealogici Zaratini, fol. 67, 121.

⁹³ DAZd, SN, LCN, II, fol. 137v.

⁹⁴ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 83.

⁹⁵ R. JELIĆ, Smiljanići – kotarski serdari, *Radovi JAZU*, 29 – 30, Zadar, 1983., 111.

⁹⁶ DAZd, LCZ, fol. 57v.

⁹⁷ DAZd, SN, LCN, III, fol. 34r - v.

⁹⁸ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 83.

⁹⁹ R. JELIĆ, Smiljanići – kotarski serdari, 115, 131.

¹⁰⁰ AZN, Matične knjige Župe Sv. Stošije u Zadru, MKV, IX, (1769.-1771.), fol. 77 (Knjige kratimo MK i oznakom R, rođeni, V, vjenčani, U, umrli).

¹⁰¹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 82 - 82v.

¹⁰² G. GURATO, Di Michiele Spalatin d'Arbe ed alcuni di lui scritti, 3, 5 – 6, 28 – 37 (Rkp. 2, u knjižnici DAZd).

¹⁰³ A. JUTRONIĆ, Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču, 65, 122, 190, 200, 203.

Frane i Ivan Damjanović koja su tada živjela u Zadru. Feudalna investitura s naslovom conte izdana je 26. rujna 1682. godine za spomenutu braću Franu i Ivana te njihova sinovca Kuzmu Franu, pok. Pavla.¹⁰⁴ Po svom feudalnom dobru pisani su uz izvorno prezime i Vergada. U zadarsko plemstvo primljeni su Petar Josip i braća Frane i Ivan.¹⁰⁵ Isti su iskazani i 1806. godine, uz bilješku da je Ivan bio vladin činovnik.

Prema podacima iz spomenutih raznovrsnih arhivskih vrela, u većini slučajeva možemo utvrditi krajeve, gradove ili naselja iz kojih su potjecali zadarski *nobili* – kao i razloge migracijskih kretanja usmjerenih u Dalmaciju, odnosno grad Zadar.

Malobrojno zadarsko praplemstvo ili srednjovjekovno predmletačko plemstvo u staleškim tijelima nadopunjavaju naseljenici uglavnom iz krajeva koji pripadahu tadašnjoj „gospodarici mora“, Veneciji, odnosno njezina obalja, priobalja i kopnenog teritorija. Prednjače obitelji iz ovih gradova i njihove okolice: Bergamo, Treviso, Padova, Parma, Brescia, Benevent, Verona, Venecija. Nekolicina doseljenika potjecahu s Korzike, Kandije, dakle mletačkih posjeda u Jonskim otocima, na Mediteranu. Iz naših krajeva bilježe se gradovi i otočka naselja Kotor, Poljica, Brač, Pag, Rab i Senj te jedna obitelj kojoj je upisano „vlaško podrijetlo“.

Nesumnjivo, razlozi pronalaska novih domova u našim krajevima, gradu Zadru, bila je uglavnom služba, civilna ili vojna, kao i poljuljan društveni i materijalni status istih u sredini potjecanja kojeg su nastojali promijeniti prizivanjem na plemićko podrijetlo, dobivanjem investitura i započinjanjem gospodarskih djelatnosti u novom kraju. No, svakako valja uzeti u obzir da su kroz 17. i 18. stoljeće u tom dijelu Europe jenjavale epidemije, i time je dolazilo do porasta broja stanovništva.

b) Građanski stalež

Posljednji službeni popis zadarskog građanstva članova Građanskog vijeća (Corpo civico):

2.1.3. Popis članova zadarskog Građanskog vijeća iz 1806. godine

<i>Red. br.</i>	<i>Prezime i ime</i>	<i>Dužnost</i>	<i>Bilješke</i>
1.	ADDOBBATI, Andelo	čelnik i zastupnik	
2.	ADDOBBATI, Ante		
3.	ADDOBBATI, Dominik		
4.	ADDOBBATI, Petar		
5.	ADDOBBATI, Salustije		
6.	ADDOBBATI, Vicko		
7.	ALLESANI, Ante		
8.	ALLESANI, Josip	ranarnik	upisan 1805.

¹⁰⁴ DAZd, Miscellanea, svež. 175, Feudo Vergada, poz. 1, fol. 2r - v, 3r - v; poz. 3, fol. 1 - 10.

¹⁰⁵ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 81v.

9.	ARMANINI, Ivan Josip	trgovac	upisan 1805.
10.	ARVATINI, Josip		
11.	ARVATINI, Marko		
12.	BERČIĆ, Ivan	trgovac	upisan 1805.
13.	BIANCHI, Jerolim	čelnik i zastupnik	
14.	BIANCHI, Šimun		
15.	BORIN, Marko	trgovac	upisan 1805.
16.	CALVI, Jakov		
17.	CARSANA, Andelo		
18.	CASSANI, Petar	bivši mletački poručnik	upisan 1805.
19.	CHIUCHIA, Ante		
20.	COLTELLI, Ante		
21.	COLTELLI, Nikola		
22.	COLTELLI, Pavao		
23.	CORNER, Petar	bivši mletački poručnik	upisan 1805.
24.	CRIVELLARI, Ivan Krstitelj	ranarnik i ljekarnik	upisan 1805., otac
25.	CRIVELLARI, Ivan Krstitelj		sin Ivana Krstitelja
26.	CRIVELLARI, Nikola		
27.	DRIOLI, Frane	proizvodač likera	upisan 1805.
28.	DUPLANČIĆ, Ante		
29.	DUPLANČIĆ, Vicko	bivši mletački kapetan	upisan 1805.
30.	FABRIS, Amadeo	bojadisar	upisan 1805.
31.	FABRIS, Petar		
32.	FACCO, Frane		
33.	FELICINVIĆ, Josip	kapetan	
34.	FELICINVIĆ, Petar		
35.	FELICINVIĆ, Ivan		
36.	FERRARI CUPILLI, Ante		
37.	FILIPPI, Karlo		
38.	FILIPPI, Ivan Josip		
39.	FILIPPI, Petar		
40.	FRANCESCHI, Frane		
41.	FRANCESCHI, Ivan Ante		
42.	FRANCESCHI, Krševan		
43.	FRANCESCHI, Božidar		
44.	GELPI, Gašpar		
45.	GILJANOVIĆ, Ante		upisan 1805.
46.	GHISI, Andrija		
47.	GHISI, Vetur	bojnik	upisan 1805.
48.	GIALINA Andelo		
49.	GIALINA, Emanuel	bivši mletački kapetan	upisan 1805.
50.	GIURICH (Đurić), Aleksandar	trgovac	upisan 1805.
51.	GIURICH (Đurić), Mate	trgovac	upisan 1805.
52.	GOSETTI, Ante	trgovac	upisan 1805.
53.	GOSETTI, Ante mlađi		
54.	GOSETTI, Josip		
55.	GRAMATICOPULO, Nikola	službenik	upisan 1805.
56.	GUIDI, Petar, conte	kapetan	upisan 1805.

57.	LICINI, Lovre		
58.	MANGARINI, Ivan		
59.	MARCOLEONI, Ante	trgovac	upisan 1805.
60.	MEDICI, Ante, conte	čelnik i zastupnik	
61.	MEDICI, Vicko		
62.	MERSIO, Vicko	sudski službenik	upisan 1805.
63.	MOLA, Ivan	proizvođač likera	upisan 1805.
64.	MUDIANO, Karlo		
65.	MUDIANO, Konstante	liječnik fizik	upisan 1805.
66.	NARDI, Vicko		
67.	PAPALI, Pavao		upisan 1805.
68.	PASINI, Gajetan		
69.	PASINI, Vicko	čelnik i zastupnik	
70.	PETROVIĆ, Aleksandar	trgovac	
71.	PETROVIĆ, Gabrijel	trgovac	
72.	PETROVIĆ, Petar	trgovac	
73.	PIAZZA, Frane		
74.	PROTONOTARI, Ante	službenik	upisan 1805.
75.	PROTONOTARI, Karlo		
76.	PROTONOTARI, Josip		
77.	QUESTINI, Ivan, conte	bivši mletački kapetan	upisan 1805.
78.	RINALDI, Luidi	bivši mletački poručnik	upisan 1805.
79.	ROTTA, Ante		
80.	ROTTA, Inocent		
81.	ROTTA, Svetko		
82.	ROTTA, Sebastijan		
83.	RUSTE, Frane		
84.	SALGHETTI, Josip		
85.	SALGHETTI, Pavao		
86.	SALIE, Ante		
87.	SALIE, Mihovil	proizvođač likera	upisan 1805.
88.	SANTINI, Aleksandar	bivši mletački kancelar i javni bilježnik	upisan 1805.
89.	SCARPI, Josip		
90.	TIPALDI, Andrija		
91.	TIPALDI, Ivan Krstitelj	poručnik	
92.	TIRONI, Pavao	poručnik inženjerije	upisan 1805.
93.	VERIGO, Ivan Krstitelj	bivši mletački kapetan, javni vještak	upisan 1805.
94.	VLASTÓ, Ivan Ante		
95.	VLASTÓ, Stjepan		
96.	ZAPIĆ, Albert		

Izvor: DAZd, Spisi francuske vladavine (SFV), Generalno providurstvo (GP), 1806., Tit. XIV, filza II, rub. 7, fol. 451.

Pregled ili iskaz zadarskih građanskih obitelji predočen francuskim vlastima 12. srpnja 1806. godine donosi imena 96 pojedinaca, iz 56 obitelji s prezimenima i imenima.

Addobbati. Po ispravama iz obiteljskih spisa, podrijetlom su iz Bergama. Gradski je magistrat u Bergamu izdao 6. rujna 1745. godine ispravu, sačuvanu u izvorniku, da su zadarski Addobbatijski potomci stare bergamaške obitelji, i kao takvi pripadali gradskom plemstvu Bergama od 1495. godine, kada se kao plemić (*nobile*) navodi Pietro Addobbati.¹⁰⁶ Njegovi su izravni zakoniti potomci Danijel i Lorenzo, sinovi Ivana koji dolazi u Dalmaciju kao mletački časnik da bi 1733. godine obojica bili upisani u zadarsko građanstvo.¹⁰⁷ I oni su u rodu s obitelji Petricioli preko Domenike Valentinove koja se udala za Ivana Plavina, a sin Petar otac je Domenike, udane u obitelj Scarpi, i Mandine Plavino, koja se udala za Luidija Addobbatijski. Petar i Vicko Addobbati primljeni su u ninsko plemstvo.¹⁰⁸ U plemstvo toga gradića upisani su 24. lipnja 1804. godine braća dr. Petar i Ivan Vicko, sinovi Luidija Addobbatijski.¹⁰⁹ Spomenuti je Petar od hvarskog biskupa Ivana Dominika Stratica 16. listopada 1786. godine odlikovan naslovom viteza Zlatne ostruge, pritom dobivši naslov lateranskog grofa *ad personam*.¹¹⁰ Godine 1799. zadarski odvjetnik bio je Petar Addobbati.¹¹¹ Za francuske uprave među popisanim članovima zadarskog Građanskog vijeća iskazani su: Anđelo, zastupnik, Ante, Dominik, Petar, Salustije i Vicko Addobbati.

Alesani. Zadarski ranarnik Josip Alesani upisan je u građanstvo 1805. godine sa sinom Antom. Ante Alesani obnašao je službu vršitelja dužnosti upravitelja Civilne bolnice od 1832. do 1833. godine, a kontrolora od 1837. do 1844. godine.¹¹² Prema podacima iz matične knjige umrlih, Josip je preminuo u Zadru 7. kolovoza 1815. godine u starosti od 76 godina – piše mu da je sin pok. Jerolima, rodom iz Verone, a rođen na Korzici.¹¹³ Na sjednici Građanskog vijeća zabilježeni su 1806. godine.

Armanini. Obitelj je pripadala sloju zadarskih trgovaca, a u zadarsko je građanstvo upisana 1805. godine. Osoba ovog prezimena, Nikoleto, uvedena je u Građansko vijeće 1789. (MV = 1790.),¹¹⁴ dok mu je sin Ivan Josip, također trgovac, iskazan na sjednici građanstva 1806. godine.

Arvatini. To je zadarska obitelj Harvatinić, Hervatinić, tj. Hrvatinić, poznata u zadarskim crkvenim maticama iz 1577. godine.¹¹⁵ U građanstvu su od 1649. (Šimun

¹⁰⁶ DAZd, Spisi obitelji Addobbati, kut. 1, br. 6.

¹⁰⁷ DAZd, LCZ, fol. 32v, 57v.

¹⁰⁸ DAZd, Spisi obitelji Petricioli, Mappa rossa, s. f.

¹⁰⁹ DAZd, SN, LCN, III, 78v.

¹¹⁰ DAZd, Spisi obitelji Addobbati, kut. 1, br. 7.

¹¹¹ V. bilj. 65.

¹¹² R. JELIĆ, *Zdravstvo u Zadru i njegovu području*, Zadar, 1978., 30, 31. Jerolim Alesani, Antin, dobio je 1878. austrijsko barunstvo. Vidi: Peter FRANK-DÖFERING, *Adels Lexikon des österreichischen Kaiserthums 1804-1918*, Eien, 1989., 223.

¹¹³ AZN, MKU, XIII, fol. 51.

¹¹⁴ ZKZd, LPC, fol. 101v.

¹¹⁵ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, *Starine*, knj. 49, izd. JAZU, Zagreb, 1959., 403.

Harvatinić).¹¹⁶ U ninsko su plemstvo upisani 24. lipnja 1804. godine Josip, stric, i sinovac mu Marko Arvatini.¹¹⁷ Godine 1800. tražili su od tadašnjih austrijskih vlasti (pokrajinskih vlasti) da im se dodijele zemlje u Rašteviju, jer su po njihovoj tvrdnji imali nešto manje zemalja u ninskoj okolici.¹¹⁸ Oba su bili članovi Građanskog vijeća, te iskazani 1806. godine u posljednjem službenom popisu tog tijela.

Berčić. Trgovac Ivan Berčić primljen je u zadarsko građanstvo 1805. godine.¹¹⁹ Isti je nazočio zadnjoj sjednici Građanskog vijeća 1806.

Bianchi. Podrijetlom su iz okolice Ancone.¹²⁰ Po upisniku, u zadarsko je građanstvo upisan 1714. Frane Marija Bianchi, ljekarnik (*spicier*), a 1727. i njegov sin Ivan.¹²¹ Frane Marija Bianchi rođen je u Zadru 1697. godine, od oca Frane i majke Francesce Muris. Isti je imao sinovca Antu. Iz ove obitelji potekao je Carlo Federico Bianchi, crkveni povjesničar i svećenik zadarske crkve. Njegovi su pređi i srodnici Jerolim, zastupnik, i Šimun bili članovi zadarskog Građanskog vijeća 1806. godine.

Borin. Zadrani Marko Borin i braća stekli su ninsko građanstvo odlukom Vijeća 16. lipnja 1783. godine.¹²² Marko se bavio trgovinom, upisan je u zadarsko građanstvo i popisan 1806. godine.

Calvi. Calvijevi su u Zadru od 18. stoljeća, a podrijetlom su iz Bergama ili njegove okolice.¹²³ Dominik Calvi, pok. Jakova, primljen je u zadarsko građanstvo 2. siječnja 1773. (MV = 1774.) i bio uveden u Vijeće.¹²⁴ On je s bratom don Josipom, zadarskim nadpopom, 24. lipnja 1804. upisan u plemstvo grada Nina.¹²⁵ Jakov je sin Dominika te se javlja 1806. godine. Umro je Dominik Calvi, „Cittadino di questa Citta, e Nobile della Citta di Nona“, u Zadru 27. veljače 1806. godine i pokopan u crkvi sv. Frane.¹²⁶

Carsana. U zadarsko je građanstvo bio primljen Petar Carsana 13. studenoga 1733. godine.¹²⁷ Prema upisu u matičnoj knjizi umrlih, preminuo je u Zadru 2. veljače 1817. u 90. godini starosti. Naznačeno je da je sin pok. Petra, neženja, rodom iz Carena, sela u okolici Bergama. Njegov srodnik Anđelo bilježi se kao član Građanskog vijeća 1806. godine.

Cassani. Iz ove obitelji potekao je Petar, bivši mletački poručnik. U zadarsko građanstvo upisan je 1805. godine, a 1806. bio je na zadnjoj sjednici Vijeća.

Chiuchia. Staro zadarsko prezime (Ćuća) matične knjige bilježe od 1576. godi-

¹¹⁶ DAZd, LCZ, fol. 100v.

¹¹⁷ DAZd, SN, LCN, III, fol. 79.

¹¹⁸ DAZd, SVD, god. 1800., svež. 110, fasc. XXXIII, br. 296, fol. 13, 15.

¹¹⁹ DAZd, SVD, god. 1805., svež. 270, fasc. II, br. 1158, fol. 36v - 38.

¹²⁰ G. FERRARI CUPILLI, *Ecclesiastici benemeriti della famiglia Bianchi di Zara*, Zadar, 1864., 3 - 7.

¹²¹ DAZd, LCZ, fol. 42v, 121v.

¹²² DAZd, SN, LCN, III, fol. 2v - 3.

¹²³ J. SABALIĆ, *Guida archeologica di Zara*, Zadar, 1897., 35.

¹²⁴ ZKZd, LPC, fol. 71, 73.

¹²⁵ DAZd, SN, LCN, III, fol. 79.

¹²⁶ AZN, MKU, XIII, fol. 115v.

¹²⁷ ZKZd, LPC, fol. 27r - v; ZKZd, ms. 1049. Genealogia della famiglia Carsana, fol. 1.

ne.¹²⁸ Rano se pojavljuju u zadarskom građanstvu: Šimun od 1684. godine.¹²⁹ Smrt gospodina (*signor*) Petra Čuće bilježi se 1803. godine, kao i pokop u Sv. Dominiku u Zadru.¹³⁰ Njegov sin Ante spominje se na sjednici svog staleža 1806. godine.

Coltelli. Iz Papinske države doselio se u Zadar Pavao Coltelli, tu se oženio Zadrancem Venerandom Radetić.¹³¹ Od 1698. godine bio je koadjutor kneževe kancelarije, a kasnije i javni bilježnik. Primljen je u Građansko vijeće, i upisan u knjigu građana 20. veljače 1714. godine.¹³² Petar Pavao Coltelli, bilježnik, i brat mu Ivan Filip bili su upisani u ninsko plemstvo 28. listopada 1793. godine.¹³³ Oba se spominju i 1806., kao i Nikola Coltelli.

Corner. Mletački časnik Petar Corner s činom poručnika i ađutanta zadarskih bastiona (bedema) primljen je u građanstvo 1805. godine,¹³⁴ a bilježi se i 1806. na zadnjoj sjednici zadarskih građana.

Crivellari. U zadarsko građanstvo primljeni su 1805. godine. Po Galvaniju,¹³⁵ od 16 stoljeća su u Šibeniku u koji su navodno došli iz obližnjeg gradića Skradina.¹³⁶ Popis iz 1806. godine evidentirao je Nikolu Crivellarija, potom ranarnika i ljekarnika Ivana Krstitelja, te sina mu istog imena.

Drioli. U građanstvo je primljen 1805. godine poznati proizvođač likera Frane Drioli, rođen 1738. u Izoli (Istra), koji je zarana došao u Zadar kao šegrt u trgovini braće Scarpi. Od 1759. godine počeo je proizvoditi liker od višnje maraške (*maraschino*). Bio je oženjen Toninom, kćeri Josipa Salghetija pa se njegova tvrtka nastavila kao Salghetti-Drioli. Od 1788. Frane Drioli bio je vicekonzul Španjolskog Kraljevstva, Papinske države i Napuljske Kraljevine.¹³⁷ Umro je u Zadru 1808. godine,¹³⁸ nakon čega njegova dobra nastavlja baštiniti njegov nećak, Josip Salghetti. Njegov otac Frane bio je član Građanskog vijeća 1806. godine.

Duplančić. Vicko Duplančić došao je iz Splita s Radunice, poljičkog je podrijetla i bivši mletački kapetan konjaništva. Sa sinom Antom primljen je u zadarsko

¹²⁸ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, 385.

¹²⁹ DAZd, LCZ, fol. 100v.

¹³⁰ AZN, MKU, XII, fol. 103.

¹³¹ ZKZd, LPC, fol. 5v.

¹³² DAZd, LCZ, VII, fol. 87v.

¹³³ DAZd, SN, LCN, III, fol. 26v - 27, 36r - v.

¹³⁴ F. SCHRÖDER, *Repertorio genealogico delle famiglie confermate e dei titolati nobili esistenti nelle Provincie Venete*, I, Venezia, 1830., 264 - 271.

¹³⁵ F. A. GALVANI, *Il Re d'armi*, vol. I, Venecija, 1884., 78, 79.

¹³⁶ A. ŠUPUK, Austrijski upad u Šibenik i ponovni dolazak Francuza 1809. godine, *Zadarska revija*, god. XVIII, br. 1, Zadar, 1969., 73.

¹³⁷ Š. PERIČIĆ, Strani konzularni predstavnici u Dalmaciji za mletačke, austrijske i francuske uprave, *Naše more*, Dubrovnik, 1967., god. XIV, br. 3 - 4, 79 - 83.

¹³⁸ A. TEJA, *La fabbrica di maraschino Francesco Drioli all'epoca del suo fondatore (1759-1808)*, Zadar, 1938., 15, 25 - 26.

građanstvo 1805. godine,¹³⁹ i oba su u zadarskom Građanskom vijeću 1806. godine.

Fabris. Zadarski obrtnik, bojadisar Amadeo Fabris i sin mu Petar primljeni su u građanstvo 1805. godine, te oba iskazani na Građanskom vijeću. Njihov obrt odnosio se na proizvodnju boja, nikako ne na soboslikarstvo (piturestvo).

Facco. U popisu iz 1806. godine iskazan je u staležu zadarskog građanstva Frane Facco, a javlja se već na građanskim sjednicama od 1798. godine u činu kapetana.¹⁴⁰

Felicinović. Felicinovići su poznata zadarska obitelj. Prema zapisima u matičnim knjigama doseljeni su krajem 17. stoljeća (1693.) iz Omiša ili iz Praga. Prvi se doselio *mistro* Ante Felicinović, pok. Jurja. U 18. stoljeću bili su mletački časnici kapetan Ivan Jakov, sin Jurja Karla Felicinovića, i Josip Nikola (1745. – 1836.), mletački satnik koji je bio toliko ugledan da je 1793. godine s bratom Jurjem, zastavnikom, zatražio upis u ninsko plemstvo.¹⁴¹ Nije poznat razlog zašto je njihova zamolba bila odbijena.¹⁴² Oženio je Josip Nikola kćer mletačkog časnika Josipa Gosettija.¹⁴³ U građanstvo je primljen već spomenuti kapetan Josip Nikola sa sinovima Petrom i Ivanom – te su iskazani 1806. godine. Za Druge austrijske uprave, godine 1838., Ivan Felicinović dobio je plemstvo Austrijskog Carstva s pridjevkom „Od vjerne zvijezde“.¹⁴⁴

Ferrari Cupilli. Ogranak je već spomenute građanske, kasnije plemićke obitelji Ferrari koja je prezime Cupilli primila po ženskoj lozi. Bartol Ferrari Antin, zadarski građanin, upisan je u knjigu zadarskog građanstva 1762. godine.¹⁴⁵ Oženio je Klaru Cupilli, stoga njegov sin Ante stiče oba prezimena.¹⁴⁶ Isti je iskazan u popisu zadarskih građana 1806. godine.

Filippi. U zadarskim matičnim knjigama iz 30-ih godina 18. stoljeća javlja se više obitelji tog prezimena, koja nisu u srodstvu. Petar Filippi bio je odvjetnik u Zadru 1799. godine.¹⁴⁷ Umro je 18. srpnja 1806. godine i bio pokopan u katedrali sv. Stošije,¹⁴⁸ a brat mu Karlo, neženja, umro je 1817. godine.¹⁴⁹ Posljednji je iskazan 1806. godine, kao i Petar i Ivan Josip Filippi, pripadnici druge grane ove loze.

¹³⁹ B. i N. KUZMANIĆ, Splitska prezimena (20), *Slobodna Dalmacija*, god. 45, Split, 7. 8. 1987., 12; Isti, Splitska prezimena (21), *Slobodna Dalmacija*, god. 45, Split, 8. 8. 1987., 16.

¹⁴⁰ ZKZd, LPC, fol. 145.

¹⁴¹ DAZd, SN, LCN, III, fol. 27v.

¹⁴² M. GRANIĆ, Rod zadarskih Felicinovića, *Život i djelo don Jose Felicinovića. Zbornik*, Zadar - Pag, 1999., 9 – 14, 19 – 21.

¹⁴³ AZN, MKV, VIII (1740. - 1768.), fol. 185.

¹⁴⁴ DAZd, HSV, god. 1838., VIII/7, br. 11491/3438 (13654/2089).

¹⁴⁵ DAZd, LCZ, fol. 20.

¹⁴⁶ V. bilj. 91.

¹⁴⁷ V. bilj. 65; *Hrvatski biografski leksikon (HBL)*, 4, Zagreb, 1998., 251 – 253.

¹⁴⁸ AZN, MKU, XII, fol. 118v.

¹⁴⁹ AZN, MKU, XIII, fol. 84v.

Franceschi. Stari je zadarski rod poznat još u 14. stoljeću. Kralj Ludovik I. Anžuvinac 5. listopada 1359. godine daje povlasticu Filipu Franjinu, Stjepanu i Bartolomeju, njegovoj braći, i ostalim srodnici, pripadnicima plemena Draginića, da se kao „nobiles regni Croacie“ na svojim posjedima služe starim pravom 12 hrvatskih plemena. Ta je isprava sačuvana u izvorniku.¹⁵⁰ Temeljem te isprave zadarsko je Vijeće izdalo 22. kolovoza 1778. godine potvrđnicu da su Franceschi, obitelji Petra i Ivana Krševana izvorni plemići hrvatskog kraljevstva.¹⁵¹ Godine 1806. zabilježeni su njihovi sljednici, članovi zadarskog Građanskog vijeća Frane, Ivan Ante, Krševan i Božidar Franceschi.

Gelpi. U Dalmaciji su poznate dvije obitelji toga prezimena; prva iz Tisnog (kod Šibenika), a druga iz Zadra. Podrijetlom su iz Bergama ili njegove okolice, odakle u Dalmaciju dolaze u 18. stoljeću. Uz tišnjanske Gelpije vezuje se patronat nad poznatim svetištem Gospe od Karavaja.¹⁵² Donat Gelpi primljen je u zadarsko građanstvo 29. travnja 1747. godine.¹⁵³ U ninsko plemstvo upisan je 24. lipnja 1804. godine Jakov Gelpi.¹⁵⁴ U građanstvu grada Zadra 1806. godine iskazan je Gašpar, sin Jakova.

Giljanović. Iz sloja zadarskih veleposjednika upisan je u građanstvo Ante Giljanović. Isti je na popisu zadarskih građanskih tijela na zadnjoj sjednici 1806. godine.

Ghisi. Mletački bojnik Vektor Ghisi primljen je u građanstvo 1805. godine, a u iskažu iz 1806. zabilježen je sa sinom Andrijom.¹⁵⁵

Gialina. Emanuel Gialina, bivši mletački kapetan, primljen je u zadarsko građanstvo 1805. godine. Došao je u Dalmaciju s Jonskih otoka, iz Zantea, a pripadao je tamošnjoj plemićkoj obitelji, navodno starog dalmatinskog podrijetla, koja je bila upisana u plemstvo Kandije, kasnije i otoka Krfa, a druga grana plemstva u Zante.¹⁵⁶ Iz te dvije grane u Zadru se 1806. spominju Emanuel i Anđelo Gialina.

Giurich (Đurić). Braća Stefan i Teodor Đurić sredinom 18. stoljeća trguju robom iz Bosne, a došli su iz Sarajeva.¹⁵⁷ Zadarska je gradska uprava izdala 1798. godine svje-

¹⁵⁰ DAZd, Pergamene zadarskih bilježnika, sv. I, br. 319. Objavljena u: *Miscellanea*, II - IV, izd. Državni arhiv Zadar, 1950. - 1952., 15, 16. Isprava je pogrešno pročitana. Ne radi se o Filipu Franji već o Filipu Franjinu, dakle trebalo je uočiti da se radi o posvojnomo pridjevu, a ne o imenu u nominativu te da se spominju Franjina braća Stjepan i Bartolomej, sinovi Franjini. Franceschijevi se pozivaju na tu ispravu 1839. godine kada su od austrijskih vlasti zatražili priznanje svog starog plemstva. Vidi. DAZd, Heraldčki spisi Vlade, svež. 20, god. 1839., VIII/7, br. 1155/164; 3050/898.

¹⁵¹ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 25.

¹⁵² P. KAJER, *Santuario della Madonna di Caravaggio nella borgata di Stretto sull'isola di Morter in Dalmazia*, Treviglio, 1897., 2 i d.

¹⁵³ ZKZd, LPC, fol. 40.

¹⁵⁴ DAZd, SN, LCN, III, fol. 79v.

¹⁵⁵ DAZd, SGP, Angelo Diedo (1790. - 1792.), kut. 214, fol. 20; G. SABALIĆ, *Guida archeologica di Zara*, 35 i d.

¹⁵⁶ E. R. RANGABE, *Livre d'or de la noblesse Ionienne. Corfu*, II, Atena, 1925., 102 - 103, 107; ISTI, nav. dj., III, Atena, 1927., 15.

¹⁵⁷ ZKZd, LCJ, VIII, fol. 79.

dodžbu o zavičajnosti za Stefana Đurića, pok. Đorđa, zadarskog trgovca.¹⁵⁸ Na sjednici ninskog Vijeća 2. svibnja 1793. godine zaprimljena je njihova zamolba za primanje u ninsko plemstvo. Dana 24. lipnja 1794. godine primljeni su u ninsko plemstvo sinovi tada već pok. Stefana Đorđe, Matej i Aleksije.¹⁵⁹ U zadarsko građanstvo upisana su braća Aleksandar i Matej, a to svjedoči zadnja sjednica građanstva i parohijski anagraf koji ih bilježi kao pravoslavce.

Gosetti. Gosettijevi su podrijetlom iz Trenta u čije su građanstvo bili upisani 1572. godine, dok je u plemstvo toga grada 1656. godine bio primljen Nikola Gosetti. Isti je 19. prosinca 1691. godine dobio i plemstvo Svetog Rimskog Carstva s pridjevkom von Sturmeck.¹⁶⁰ Njegov je unuk Josip s činom kapetana od 1729. godine služio u mletačkoj vojsci u Dalmaciji. Gosettijevi su bili upisani 1805. godine u zadarsko građanstvo.¹⁶¹ Ante, Josip i Ante mlađi bili su 1806. godine članovi Građanskog vijeća, a ubilježeni su kao trgovci.

Gramaticopulo. Nikola Gramaticopulo, općinski službenik, upisan je u građanstvo 1805. godine. Sin je Ivana koji je 1771. godine promaknut za pročelnika providurovih ureda. Njegova je obitelj u Dalmaciji već krajem mletačke uprave u Dalmaciji, po prezimenu očito potječe s Jonskih otoka. U Zadru su dugo bili u državnoj službi¹⁶² i pripadali su građanskom staležu.

Guidi. Krajem mletačke uprave dolaze u Dalmaciju. U Zadru je 1784. godine „nobil signor“, zastavnik (*alfier*) Guidi, sin pukovnika Frane, oženio Katarinu Arneri Jerolimovu, iz Korčule.¹⁶³ Njihov sin Petar, kapetan, naslovljen je s conte, a upisan je u građanstvo Zadra 1805. godine. Isti je 1806. godine iskazan u popisu članova Građanskog vijeća.

Licini. Zadarski građanin Lorenzo Licini Rubčić iz poljičke plemenite obitelji s potvrđenim naslovom conta, brat je ranije spomenutog Ivana Dominika. On je pravo građanstva baštiniio po upisu svog istoimenog oca, koji je ušao u Građansko vijeće 1. prosinca 1790. godine.¹⁶⁴ Lorenzo Licini zabilježen je na sjednici 1806. godine.

Mangarini. U iskazu građanstva 1806. godine ubilježen je Ivan Mangarini koji je primljen u Građansko vijeće.¹⁶⁵

Marcoleoni. Zadarski trgovac Ante Marcoleoni upisan je u građanstvo 1805. go-

¹⁵⁸ DAZd, Spisi c. k. Dvorske komisije za uređenje Dalmacije i Albanije, (SDK), god. 1797/1798., svež. 13, VIII, br. 4139.

¹⁵⁹ DAZd, SN, LCN, III, fol. 29v, 79.

¹⁶⁰ Karl Friedrich von FRANK, *Standeserhebungen und Gnadenakte für das Deutsche Reich und die Österreichischen Erblände bis 1806 sowie kaiserlich österreichische bis 1823 mit einigen Nachträgen zum Alt-Österreichischen Adels-Lexikon 1823–1918*, Bd. 2, Selbstverlag, Schloss Senftenegg, 1970., 110; ESNI, III, 524 – 525.

¹⁶¹ DAZd, Miscellanea, svež. 196, poz. 9. Popis i kopije dokumenata s genealogijom pl. obitelji Gosetti, 1894.

¹⁶² DAZd, SGP, Giacomo da Riva (1772.-1774.), I, kut. 176, fol. 1.

¹⁶³ DAZd, MKV, IX, fol. 165v.

¹⁶⁴ ZKZd, LPC, fol. 109r - v.

¹⁶⁵ DAZd, SGP, god. 1806., Tit. XIV, filza II, rub. 7, fol. 451; ZKZd, LPC, fol. 138v.

dine, a iskazan 1806. sa sinom Ivanom. Podrijetlom su iz Venecije, jer se tamo javljaju s prezimskim oblicima Marcoleni i Marcolioni.¹⁶⁶

Medici. Zadarska porodica Medici daleki je ogranak slavnog firentinskog roda koji je u kneževskoj lozi izumro 1737. godine. U Firenci su lozu nastavile dvije sporedne grane: *Medici dei Tornaquinci* i *Medici Ottojano*.¹⁶⁷ Rodoslovlje Medicija počinje 1200. godine; prvi je u njemu Bone Gerardo de Medici. Nadalje, Camilo, sin Ameriga iz Firence, dolazi oko 1586. godine u Zadar u kojem se oženio plemkinjom Katarinom Calcina, Grgurovom.¹⁶⁸ Rodoslovlje po zadarskim župskim knjigama i dokumentima podastri su Medicijevi Heraldičkoj komisiji u Veneciji, gdje je nanizano devet naraštaja ove porodice. Petru Pavlu Mediciju i njegovoj braći Ivanu i Antoniju, sinovima Bartola, podijeljen je dukulom od 19. studenoga 1721. godine naslov conte (*Conte Veneto*).¹⁶⁹ Od iste su vlasti 1722. godine infeudacijom dobili 300 kanapa zemlje na potezu od Galovca do Sukošana.¹⁷⁰ U zadarsko Vijeće građana primljeni su 10. travnja 1701. godine,¹⁷¹ a u ninsko plemstvo primljen je 2. studenoga 1752. godine conte Vicko Medici.¹⁷² Njegovu je sinu Anti Bartolu 19. rujna 1792. priznat firentinski patricijat.¹⁷³ Od Medicija 1806. godine bilježe se conte Vicko i zastupnik conte Ante.

Mersio. Godine 1805. primljen je u zadarsko građanstvo Pažanin Vicko Mersio ili Mršić, sudski službenik. Za francuske uprave bio je jedan od sudaca Prizivnog suda u Zadru.¹⁷⁴ Odvjetak je stare paške građanske porodice doseljene iz Bakra, s rodoslovljem od 1490. godine.¹⁷⁵

Mola. Zadarski proizvođač likera Ivan Mola primljen je u građanstvo 1805. godine,¹⁷⁶ i takvim je statusom iskazan na sjednici Građanskog vijeća.

Mudiano. Konstantin Mudiano bio je zadarski liječnik fizik (*medicus phisicus*). Sa sinom Karlom upisan je u zadarsko građanstvo 1805. godine, a oba su iskazana kao članovi Građanskog vijeća.

¹⁶⁶ La Nobiltà di Torcello, *Bollettino araldico storico genealogico del Veneto*, 6, 1907., 5, Venezia, 39.

¹⁶⁷ G. de PELEGRINI, Medici di Dalmazia, BASG, Anno IX/1910., N. 5, Venezia, 32 – 33; BASG, Anno XIII/1914., N. 2, Venezia, 14.

¹⁶⁸ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI. i početkom XVII. stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, 413.

¹⁶⁹ DAZd, SGP, Marc'Antonio Diedo (1721. - 1723.), L. I, c. fol. 210.

¹⁷⁰ DAZd, SGP, Marc'Antonio Diedo (1721. - 1723.), L.I, c. fol. 209.

¹⁷¹ DAZd, LCZ, fol. 4, 121.

¹⁷² DAZd, SN, LCN, II, fol. 37v.

¹⁷³ D. FABIJANIĆ, *Convento il' piu antico dei Fratri Minori*, Prato, 1882., 144 – 147.

¹⁷⁴ *Kraljski Dalmatin (Il Regio Dalmata)*, 1806. - 1810., god. 4, 1809., N. 40, 295.

¹⁷⁵ M. L. RUIĆ, *Blasone Genealogico di tutte le famigle nobili della città di Pago*, con molte de cittadini che con esse si apparentarono o dalle medesime ebbero l'origine. Serie delle famiglie presenti et estinte, della successione de Canonici, et altre Dignità della Chiesa di Pago, e de Pubblici Rappresentanti. 1784., fol. 78r - v, 79. (rkp. u knjižnici DAZd.).

¹⁷⁶ Š. PERIČIĆ, *Razvitak gospodarstva Zadra i okolice u prošlosti*, iz. HAZU, knj. 13, Zagreb - Zadar, 1999., 163.

Nardi. U Zadru je 1716. umro „gospodin“ Jerolim Nardi, kancelar iz Vicenze,¹⁷⁷ a 1746. godine Felice Nardi.¹⁷⁸ U zadarsko građanstvo primljeni su 1805. godine.¹⁷⁹ Nardijevi su bili u srodstvu s izumrlom zadarskom obitelji Reggio, Antonio Reggio bio je oženjen Elenom Nardi, za koju se u zapisnicima ninskog Vijeća tvrdi da je bila „di nobile militare famiglia“,¹⁸⁰ plemkinja iz vojničke obitelji.

Papali. Iz sloja zadarskih veleposjednika Pavao Papali upisan je u zadarsko građanstvo 1805. godine. Svakako, nije od splitskih Papalića (Papali) koji su odavno izumrli. Za francuske vlasti iskazan je jedino Pavao Papali.

Pasini. Iako je u Zadru još uvijek u to vrijeme postojala zadarska obitelj Pasini s ninskim plemstvom, s ovim prezimenjacima nemaju nikakve rodbinske veze. U zadarsko građanstvo bili su primljeni 2. siječnja 1773. godine (MV = 1774.) braća Frane, Ante i Vicko, sinovi pok. Gajetana Pasinija.¹⁸¹ U Zadru je 1818. godine umro natporučnik Vicko Pasini, pok. Gajetana, i Viktorije Galleno, rodnom iz Vicenze, udovac Klare Medici i star 71 godinu.¹⁸² Vicko je 1806. godine obnašao zastupničku dužnost, a iskazan je sa sinom Gajetanom.

Petrović. Zadarski trgovci,¹⁸³ braća Petar, Gabrijel i Aleksije Petrović, pok. Mihajla, zatražili su 1793. godine upis u ninsko plemstvo. Njihova je zamolba na Vijeću primljena, a 24. lipnja 1804. godine upisani su u ninsko plemstvo.¹⁸⁴ Podrijetlom su iz Bosne, bili su pravoslavne vjere, a iskazani su u anagrafu zadarske parohije sv. Ilije 1810. godine. Sva trojica braće bilježe se na sjednici Građanskog vijeća.

Piazza. U Zadru su Piazze nazočni već od druge polovice 17. stoljeća. U knjigu građana upisan je Frane Piazza, 25. lipnja 1670. godine.¹⁸⁵ Njegov istoimeni potomak Frane, pok. Ivana Ante, dobio je ninsko građanstvo 1779. godine.¹⁸⁶ Po nasljednom je pravu 1771. godine uveden u zadarsko građanstvo¹⁸⁷ i tako iskazan 1806. godine. Usto, Frane je primljen u ninsko plemstvo 28. listopada 1793. godine.¹⁸⁸

Protonotari. Ante Protonotari, općinski službenik, upisan je 1805. godine s braćom Karlom i Josipom u zadarsko građanstvo.¹⁸⁹ Svi su zabilježeni na sjednici građanstva 1806. godine.

¹⁷⁷ AZN, MKU, VII, (1706. - 1739.), fol. 24.

¹⁷⁸ AZN, MKU, IX, fol. 121v.

¹⁷⁹ ZKZd, LPC, fol. 140.

¹⁸⁰ DAZd, SN, LCN, III, fol. 26r - v.

¹⁸¹ ZKZd, LPC, fol. 71v.

¹⁸² AZN, MKU, XIII, fol. 87.

¹⁸³ Proizvodili i prodavali glineni materijal (crjepove), v. Š. PERIČIĆ, *Razvitak gospodarstva Zadra i okolice u prošlosti*, 174.

¹⁸⁴ DAZd, SN, LCN, III, fol. 29r - v, 79v.

¹⁸⁵ DAZd, LCZ, fol. 42.

¹⁸⁶ DAZd, SN, LCN, II, fol. 174v - 175.

¹⁸⁷ ZKZd, LPC, fol. 61.

¹⁸⁸ DAZd, SN, LCN, III, fol. 37v - 38.

¹⁸⁹ La Nobiltà di Torcello, *Bollettino araldico storico genealogico del Veneto*, 6, 1907., 5, Venezia, 38.

Questini. Po prezimenu podrijetlom su iz mletačke Terraferme, točnije Brescie. U ispravama koje conte Ivan Questini iz Zadra podnosi mletačkom magistratu nad feudima vidi se da je njegova obitelj nekoć imala feud na Kreti. Usto, Ivan ističe da je sin contea Vicenza Questinija, posljednji potomak te obitelji, i prilaže rodoslovlje. Odlukom magistrata nad feudima od 10. svibnja 1783. godine kapetanu Ivanu Questiniju priznat je naslov conte, s tim naslovom bijaše upisan u znameniti „Libro aureo“,¹⁹⁰ potom 1805. godine i u zadarsko građanstvo. Naposljetku, bilježimo ga u zadnjem sazivu Građanskog vijeća.

Rinaldi. U Zadru se 1789. godine oženio bivši mletački časnik, poručnik Luidi Rinaldi iz Verone, sin Ivana Krstitelja, Marijom Terezom Coda.¹⁹¹ Obojici je u matici istaknut plemićki naslov. Za pretpostaviti je da su pripadali plemstvu Verone. Upisan je 1805. godine u zadarsko građanstvo Luidi Rinaldi te njegovim članom iskazan 1806. godine.

Rotta. Prezime je rašireno u Bergamu i njegovoj okolici. U Zadru je nekoliko porodica tog imena pripadalo zadarskom građanstvu: Jerolim Rotta od 1683. godine; Bartol Josip, sin Jerolima, i drugi Josip, sin Inocenta, od 1727; potom Frane Marija Rotta koji je u građanstvu od 1747. godine.¹⁹² U rodu su sa zadarskim Petriciolijevima: Marija Petricioli udana za Inocenta Rottu izrodila je Katarinu, Valentina, don Jakova i Franu. Katarina se udala za Jakova Calvija – njihovi su sinovi don Josip i Dominik Calvi, a Dominik je imao sina Jakova.¹⁹³ Od Rotta 1806. godine bili su u Vijeću Ante, Inocent, Svetko i Sebastijan.

Ruste. U Zadru se pojavljuju početkom 18. stoljeća. Bartol Ruste ženi se 1718. godine Marijom Cicanti, a umro je u Zadru 1731. godine.¹⁹⁴ Braća Lorenzo i Ivan Ruste primljeni su u zadarsko građanstvo 2. siječnja 1773. godine (MV = 1774.),¹⁹⁵ da bi na Vijeću građana 3. lipnja 1782. godine bio uveden Frane Ruste Cicanti.¹⁹⁶ U ninsko je plemstvo upisan 28. listopada 1793. godine Frane Ruste Cicanti.¹⁹⁷ Istog nalazimo među ostalim članovima Građanskog vijeća iz 1806. godine.

Salghetti. Josip Salghetti rodonačelnik je poznate zadarske porodice Salghetti-Drioli. U Zadar je došao iz Bergama, a 2. siječnja 1773. godine (MV = 1774.) bio je primljen u građansko Vijeće.¹⁹⁸ U Zadru je obnašao dužnost vicekonzula,¹⁹⁹ a 1808. godine preuzeo je tvrtku likera Drioli.²⁰⁰ Na Vijeću su iskazani Pavao sa sinom.

¹⁹⁰ DAZd, Ducali e terminazioni, VI, fol. 127v - 128v.

¹⁹¹ AZN, MKV, IX, fol. 222.

¹⁹² DAZd, LCZ, fol. 26, 42v, 49v, 53v, 114.

¹⁹³ DAZd, Spisi obitelji Petricioli, fasc. II, Mappa rossa, s. f.

¹⁹⁴ AZN, MKV, VII, fol. 70v; MKU, IX, fol. 14.

¹⁹⁵ ZKZd, LPC, fol. 72.

¹⁹⁶ ZKZd, LPC, fol. 85.

¹⁹⁷ DAZd, SN, LCN, III, fol. 29, 36-36v.

¹⁹⁸ ZKZd, LPC, fol. 72r - v.

¹⁹⁹ Š. PERIČIĆ, Strani konzularni predstavnici u Dalmaciji za mletačke, austrijske i francuske uprave, 79 – 83.

²⁰⁰ F. (DIDI) SALGHETTI-DRIOLI, Profilo genealogico della famiglia, *La fabbrica di maraschino Francesco Drioli di Zara (1759-1943)*, cura di Giorgetta Bonfiglio-Dosio, Cittadella, 1996., p. 20 – 24.

Salie. Zadarski proizvođač likera Salie upisan je 1805. godine u zadarsko građanstvo, a spominje se u iskazu građana 1806. godine sa sinom Antom.

Santini. Bivši mletački kancelar i javni bilježnik Aleksandar Santini rođen je na Krfu. Bio je na službi kancelara,²⁰¹ a poslije je otvorio javno-bilježničku kancelariju. Umro je u Zadru 16. svibnja 1813. godine, uz što se navodi još i da je sin pok. Aleksandra, star 60 godina, kako potječe iz zadarske obitelji, te da je bio oženjen za Katarinu Facco, rodом iz Venecije.²⁰²

Scarpi. Kada je 1793. godine Josip Scarpi upravio ninskom knezu i Vijeću zamolbu da bude primljen u ninsko plemstvo, tvrdio je da je njegova obitelj već čitavo stoljeće nastanjena u Zadru, pridružena „uzvišenom povlaštenom tijelu gospode zadarskih građana“, usto da potječe iz plemićke obitelji doseljene iz Bergama.²⁰³ Doista, Scarpi je primljen u ninsko plemstvo 28. listopada 1793. godine.²⁰⁴ U zadarsko je građanstvo od njegovih predaka prvi upisan 29. ožujka 1696. godine Frane Scarpi, pok. Aleksandra.²⁰⁵ Od te stare građanske loze Josip Scarpi jedini je zabilježeni član u Građanskom vijeću.

Tipaldi. Tipaldi dolaze u Zadar iz Venecije odakle su doselili s Cefalonije (Jonski otoci).²⁰⁶ Andrija Tipaldi, pok. Marka, da Venezia primljen je u zadarsko građanstvo 13. studenoga 1733. godine.²⁰⁷ Marko Tipaldi, pok. Andrije, upisan je u ninsko plemstvo 26. kolovoza 1775. godine.²⁰⁸ Sinovi pok. Marka Ivan Krstitelj i Andrija ninski su plemići i zadarski građani, iskazani u popisu zadarskih građana 1806. godine.

Tironi. Rod Tironi spominje se u Supetru na otoku Braču od 16. stoljeća, a prema obiteljskim zapisima doselili su 1509. godine iz Bergama.²⁰⁹ Po Frani Madirazzi plemići su Svetog Rimskog Carstva – *de Teroni*.²¹⁰ Poručnik Felicij Tironi bio je u braku sa Splićankom Pavicom Gorisio, a živjeli su u Zadru gdje je njihov sin, poručnik Pavao (*1757), bio primljen 1805. godine u zadarsko građanstvo.²¹¹ Poručnik Pavao Tironi navodi se u Vijeću 1806. godine.

Verigo. Javljaju se u Zadru u mletačkoj službi, Nikola kao računovođa providurije, a zatim Ivan Krstitelj kao mletački časnik (zastavnik) od 1792. godine, da bi odlukom Senata 1796. godine bio umirovljen u činu kapetana. Neko je vrijeme proveo u Kotoru kao javni vještak.²¹² U ninsko su plemstvo upisani 24. lipnja 1804. godine kapetan Jo-

²⁰¹ DAZd, Spisi c. k. dvorskog komesara grofa Petera od Goëss, filza. II, fasc. 1, Zara, fol. 14 - 40.

²⁰² AZN, MKU, XIII, fol. 29v.

²⁰³ DAZd, SN, LCN, III, fol. 28v.

²⁰⁴ DAZd, SN, LCN, III, fol. 35.

²⁰⁵ DAZd, LCZ, fol. 42v.

²⁰⁶ E. R. RANGABE, *Livre d'od de la noblesse Ionienne. Cephalonie*, vol. II, Atena, 1927., 11, 575, 576.

²⁰⁷ ZKZd, LPC, fol. 26v.

²⁰⁸ DAZd, SN, LCN, II, fol. 138v, 139v.

²⁰⁹ M. ANDREIS, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji 1805.*, 339.

²¹⁰ F. MADIRAZZA, *Il Re d'Armi di Traù, Smotra dalmatinska*, Zadar, 1900., god., 13, 74.

²¹¹ M. ANDREIS, *Trogirsko plemstvo do kraja prve austrijske uprave u Dalmaciji 1805.*, 339.

²¹² DAZd, SGP, Andrea Querini (1795. - 1797.), fol. 117; Angelo Diedo (1790. - 1792.), fol. 24, 111; Spisi c. k. dvorskog komesara grofa Petera od Goëss, filza IX, fol. 51, 52.

sip i kapetan Ivan Krstitelj Verigo,²¹³ a zadarskom građanstvu pripojen je 1805. godine Ivan Krstitelj Verigo, te istim zvanjem i dužnostima zabilježen na Građanskom vijeću 1806. godine.

Vlastò. Obitelj je grčkog podrijetla, s otoka Krete. Nakon pada Krete u osmanske ruke prešli su na otok Zante, gdje su pripadali tamošnjem plemstvu.²¹⁴ Da su Vlastò sa Zantea potvrđuju zadarske matične knjige u kojima su upisani: *Vlastò da Zante*,²¹⁵ a u Zadru su već od 1677. godine. Zorzi Vlastò, pok. Dimitrija, upisan je u zadarsko građanstvo 3. ožujka 1733. godine.²¹⁶ Ivan Ante i Stjepan iskazani su u popisu zadarskih građana 1806. godine.

Zapić. Kao Feretić Zapić pojavljuju se u Zadru polovicom dvadesetih godina 18. stoljeća. Ivan Feretić Zapić pokušao je ući u zadarsko građansko tijelo, ali mu je zamolba 1722. godine bila odbijena.²¹⁷ Isti je umro u Zadru 12. ožujka 1745. godine.²¹⁸ Očito je riječ o doseljeničkoj obitelji čiji su članovi, braća Šime i Ivan Krstitelj Feretić Zapić, tek 2. siječnja 1773. godine (MV = 1774.) bili primljeni u građanstvo.²¹⁹ U popisu zadarskih građana 1806. godine od Zapića je iskazan jedino Albert.

Kao i kod plemićkog staleža, u gradu Zadru postojalo je domicilno građanstvo, a zabilježeni su doseljenici iz drugih sredina koji su postupno primani, odnosno ulazili u Građansko vijeće – time postavši građani grada. Potjecali su ili migrirali iz raznih krajeva mletačkog dominija, i iz nama bližeg susjedstva, te naših gradova i naselja. Kod nekih obitelji do dolaska u Zadar uočena je dvostruka migracija unutar naših prostora. I kod pripadnika ovog društvenog staleža najveći broj doseljenika potječe iz Bergama, Venecije, Verone, Ancone, Trenta, Firence, Vicenze i Brescie. Slijede doseljenici s Jonskih otoka Zantea i Krfa, a potom iz naših krajeva, gradova i naselja pod mletačkom vlašću: Kotora, Splita, Supetra, Tisnog, Nina, Paga i istarske Izole, dok su dvije doseljeničke obitelji potjecale iz Bosne. Razlozi naseljenja u Zadar, uopće u naše krajeve, identični su kao i kod doseljenika iz plemićkog sloja.

Na tradiciji kasnoantičkog municipija razvila se zadarska srednjovjekovna gradska općina koju su činili pripadnici zadarskog plemstva s višestoljetnom tradicijom, okupljeni u Plemićkom vijeću – zadržanom do uspostave francuske uprave. Zadar je jedini grad u Dalmaciji koji je uz plemićko tijelo imao i drugu stalešku ustanovu, Vijeće

²¹³ DAZd, LCN, III, fol. 78v.

²¹⁴ E. R. RANGABE, *Livre d'or de la noblesse Ionienne. Zante*, vol. III, Atena, 1927., 15.

²¹⁵ AZN, MKU, V, (1674. - 1682.), fol. 68v.

²¹⁶ DAZd, LCZ, VII, fol. 121v.

²¹⁷ ZKZd, LPC, fol. 12.

²¹⁸ AZN, MKU, IX, fol. 116.

²¹⁹ ZKZd, LPC, fol. 73.

građana, koje je bilo zatvoreno i nasljedno tijelo sa zajamčenim pravima i povlasticama od ranije mletačke vlasti, nastalo krajem 16. stoljeća iz političko-pragmatičkih razloga i trajalo je do početka napoleonske vladavine.

Malobrojno zadarsko srednjovjekovno predmletačko praplemstvo u vodećem staleškom tijelu, Velikom vijeću, od kraja 17. stoljeća popunjava se iz krajeva koji su pripadali Veneciji, odnosno njezina obalja, priobalja i kopnenog teritorija – što je potaklo migracijske valove u grad Zadar, ali i mijenjalo etničku sastavnicu, odnosno demografsku sliku ovoga grada i njegova okružja. Pored tih doseljenika koji se penju na društvenoj ljestvici i ulaze u plemićko i građansko vijeće, Zadar je bio interesantan i mnogim pripadnicima drugih staleža, raznovrsnim obrtnicima i osobama u državnoj službi i služnosti.

Nameće se logični upit – zašto su u osvit dokinuća svoga staleža pripadnici zadarskog plemstva i građanstva podastrli popis svojih članova novoj vlasti? Vjerojatno razlog leži u činjenici da su pripadnici zadarskih zatvorenih i nasljednih staleža, plemstva i građanstva svjesni činjenice ukidanja njihovih staleških tijela, podastrli svoja imena u cilju moguće inkorporacije u novo plemstvo koje stvara Napoleonova vlast u okvirima Italskog Kraljevstva ili u okvirima Francuskog Carstva u čijem se sastavu Zadar našao kao dio Ilirskih pokrajina.

Josip CELIĆ

ZADAR NOBILITY AND BOURGEOISIE DURING FRENCH RULE IN DALMATIA

Summary

The paper presents the upper social classes of the city of Zadar, or rather, the author analyses Zadar nobility and bourgeoisie at the beginning of the Napoleonic rule, based on the 1806 census data. First, the historical and legal tradition, and the formation of social structures in Zadar during the time preceding French rule, are presented, followed by a historical-demographic analysis of the lists of members of Zadar nobility and bourgeoisie up to the year 1814. The paper includes archival data regarding the existence and presence of the majority of old Zadar families, on the basis of which data their migrations and settling in Zadar are followed.

Relying on the tradition of *municipium* from late Classical Antiquity, Zadar mediaeval city municipality, consisting of the members of Zadar nobility with a long-century tradition of presence in the city, formed the Nobility Council (*Plemićko vijeće*) – which existed until the establishment of French rule. Zadar was the only city in Dalmatia that, in addition to the body formed by members of the nobility, had a second body, the Bourgeoisie Council (*Vijeće građana*), which was a closed and hereditary body with rights and privileges received from the earlier Venetian rule. This body was formed towards the end of the 16th century for pragmatic and political reasons, and it existed until the beginning of the Napoleonic rule.

The Great Council (*Veliko vijeće*), which was the leading official body, had since the end of the 17th century recruited its members from the ranks of the mediaeval pre-Venetian old Zadar nobility – small in number and originating from the areas belonging to Venice, or rather to its coastal area and land territory; this not only directed the migration waves towards the city of Zadar, but also changed the ethnic composition, or the demographic portrait of this city and its surroundings. Apart from being a challenge for immigrants climbing up the social ladder and entering the Nobility Council and the Bourgeoisie Council, Zadar was additionally of major interest to members of other social classes, craftsmen of various types, and civil servants.

In conclusion: the official bodies in Dalmatia, and hence in Zadar as well, were dismissed by French rule on 26 November 1806; the dismissal, which was signed by general proveditor Vicko Dandolo, stipulated that municipal bourgeois administrations were to be established instead.

Keywords: French rule; Zadar; nobility; bourgeoisie; lists; historical demography.